

2008

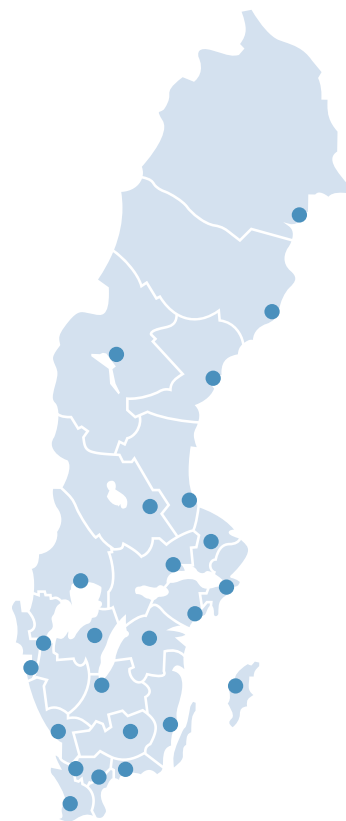
Länsförsäkringar Liv
Årsredovisning

Kort om Länsförsäkringar

Länsförsäkringsgruppen

Länsförsäkringsgruppen består av 24 lokala och kundägda länsförsäkringsbolag och det gemensamt ägda Länsförsäkringar AB. Länsförsäkringsgruppen bygger på en stark tilltro till den lokala närvaron och det är på länsförsäkringsbolagen kundkontakterna sker. Länsförsäkringsbolagen erbjuder ett brett utbud av försäkringar och banktjänster till privatpersoner, företag och lantbruk. Antalet kunder uppgår till drygt 3,2 miljoner och tillsammans har länsförsäkringsgruppen 5 800 medarbetare.

Innehåll

Kort om Länsförsäkringar	2
Förvaltningsberättelse	3
Femårsöversikt	8
Ordlista	9
Förslag till disposition av årets resultat	10
Resultaträkning	11
Resultatanalys 2008	12
Balansräkning	14
Redogörelse för förändringar i eget kapital	16
Kassaflödesanalys	17
Noter till de finansiella rapporterna ..	18
Revisionsberättelse	46
Styrelse och revisorer	47
Företagsledning	48
Rapportdagar	49

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Länsförsäkringar Liv Försäkringsaktiebolag (publ), avger härmed årsredovisning och koncernredovisning för 2008.

Organisation och verksamhet

Moderbolaget Länsförsäkringar Liv Försäkringsaktiebolag (publ), organisationsnummer 516401-6627, är ett helägt dotterbolag till Länsförsäkringar AB, organisationsnummer 556549-7020.

Verksamheten drivs enligt ömsesidiga principer, vilket bland annat innebär att resultatet stannar hos kunderna och delas inte ut till ägaren.

Länsförsäkringar Liv konsolideras inte i Länsförsäkringar AB-koncernen.

Länsförsäkringar Liv har länsförsäkringsgruppens koncession för liv- och sjukförsäkringsrörelse. Bolaget har koncession även för skadeförsäkringsrörelse i form av direkt sjuk- och olycksfallsförsäkring. Länsförsäkringar Liv erbjuder pensions-sparande med traditionell förvaltning, Nya Världen förvaltning och Försäkrad Pension.

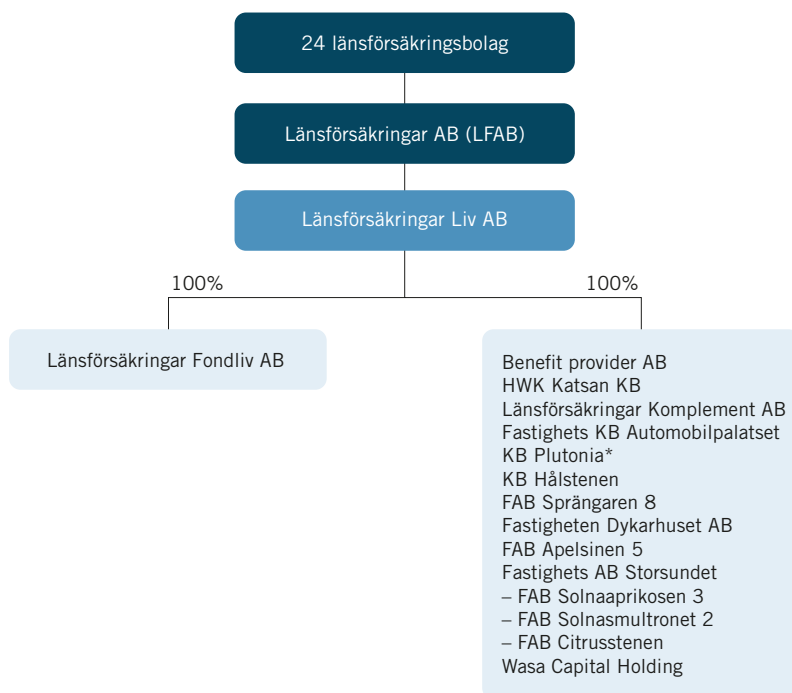
Länsförsäkringar Fondliv AB (organisationsnummer 516401-8219) bedriver fondförsäkringsrörelse och är ett dotterbolag till Länsförsäkringar Liv AB.

Länsförsäkringar Liv (koncernen) omfattar moderbolaget, dotterbolaget Länsförsäkringar Fondliv AB och fastighetsförvaltande dotterbolag.

Ekonomisk översikt

Länsförsäkringar Liv har tack vare bra riskarbete bevarat kapitalet och den finansiella styrkan, trots finanskrisen. Under ett år då världens börser har backat mellan 30 och 50 procent har kunder med traditionellt pensionssparande fått en genomsnittlig återbäringsränta på 3,5 procent, före skatt och avgifter. Bolaget avslutar året med en konsolidering på 105 procent. Under året utsågs Länsförsäkringar till Årets Livförsäkringsbolag i tidningen Affärsvärldens årliga undersökning, samt till Sveriges bästa pensionsförvaltare av den europeiska branschtidningen Investment & Pension Europé (IPE).

Försäljningen av avtalspensioner och Försäkrad pension har varit stark under året, vilket har bidragit till en mycket god helkundsutveckling för länsförsäkringsbolagen. Utökningarna, det vill säga nyförsäljning på befintliga avtal, ökade under året med 20 procent. Nyförsäljningen enligt Försäkringsförbundets definition, där utökningarna inte redovisas, minskade dock med 4,5 procent jämfört med föregående år, till 16 553 (17 341) Mkr. Försäljningen via oberoende försäkringsmäklare uppnådde den högsta noteringen någonsin. Försäljningsvärdet, inklusive utökningar på befintliga avtal, uppgick till 10 634 (9 226) Mkr under året, en ökning med 15 procent jämfört med 2007. Försäkringsförmedlarna ökar ständigt i betydelse och Länsförsäkringar arbetar löpande med att förbättra det viktiga samarbetet.

Den sammanlagda premieinkomsten enligt Försäkringsförbundets definition uppgick till 11 247 (10 794) Mkr. Det är en ökning med 4,2 procent jämfört med samma period föregående år.

Premieinkomsten brutto enligt resultaträkningen uppgick till 6 236 (6 547) Mkr. Skillnaden från föregående år förklaras främst av att avgiftsintäkterna har minskat.

Försäkringssättningar efter avgiven återförsäkring uppgick i Länsförsäkringar Liv till 4 245 (3 698) Mkr. Förändringen från föregående år förklaras främst av att periodiska utbetalningar och återköp har ökat.

Kapitalavkastningen netto var -17 596 (8 067) Mkr. Värde-minskning av placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken uppgick till -13 213 (910) Mkr.

Årets resultat i Länsförsäkringar Liv uppgick till -30 126 (11 361) Mkr. Resultatförsämringen förklaras av ändrade redovisningsprinciper där räntans utveckling gav kraftigt negativ resultatpåverkan vid beräkning av försäkringstekniska avsättningar samt den negativa utvecklingen av finansmarknaderna under året.

Placeringstillgångarna i Länsförsäkringar har minskat under året till 102 388 (114 600) Mkr. Det är framför allt värdet på aktier och andelar som har minskat under 2008. Värdet vid årets utgång uppgick till 22 664 (51 402) Mkr. Aktieexponeringen har under året minskat till förmån för räntebärande värdepapper.

Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken har under året minskat till 31 676 (40 871) Mkr.

Livförsäkringsavsättningarna uppgick till 94 942 (77 367) Mkr. Ökningen förklaras av ändrade redovisningsprinciper under året.

Eget kapital har under året påverkats av ändrade redovisningsprinciper. Per den 1 april 2008 ändrades Finansinspektionens föreskrifter för val av räntesats för att beräkna försäkringstekniska avsättningar. Beloppsjusteringen, 6 235 Mkr, som är hänförlig till tidigare år har förts direkt mot eget kapital på grund av den ändrade föreskriften.

Solvens

Solvens är ett mått på ett livförsäkringsbolags ekonomiska ställning och styrka.

Den visar värdet av bolagets tillgångar jämfört med de garanterade utfästelserna till kunderna. Solvensgraden beräknas som marknadsvärdet av bolagets tillgångar i förhållande till de försäkringstekniska avsättningarna i balansräkningen. Länsförsäkringar Livs solvens uppgick den 31 december 2008 till 114 (152) procent.

Konsolidering och återbäring

Överskott i ett traditionellt livförsäkringsbolag uppkommer bland annat då avkastningen på tillgångarna är högre än den garanterade räntan. Överskottet fördelas preliminärt till kunderna via återbäringsräntan. Ett av de viktigaste kännetecknen för traditionell förvaltning är just tekniken med utjämnad återbäring. Tekniken innebär att förräntningen av försäkringstagar- nas kapital inte omedelbart följer den avkastning som motsva-

rande tillgångar ger, utan en viss del av överskotten samlas i form av konsolideringskapital. Underskott hanteras genom att tidigare preliminärt fördelad återbäring återfördelas med en återbäringsränta som är lägre än den garanterade räntan.

Konsolidering är ett mått på ett traditionellt livförsäkringsbolags förmåga att lämna återbäring. Den beskriver marknadsvärdet på bolagets tillgångar i relation till garanterade åtagandena och preliminärt fördelad återbäring. Måttet är teoretiskt då det speglar en situation där bolaget skulle betala ut hela försäkringskapitalet under en och samma dag. Den kortaste utbetalningstiden i en traditionell livförsäkring är dock fem år och den genomsnittliga försäkringstiden är cirka 20 år. Vid utgången av 2008 var den kollektiva konsolideringen 105 (114) procent.

Kapitalförvaltning

En modern och konkurrenskraftig förvaltningsmodell är en förutsättning för att skapa en stabil och långsiktigt hög avkastning på placeringstillgångarna. Länsförsäkringar arbetar därför kontinuerligt med utveckling av sin modell för att säkerställa att förvaltningen alltid ligger i framkant. Under 2008 utsattes förvaltningsmodellen för svåra påfrestningar genom den finansiella kris som rasade, den värsta krisen på flera decennier. Det är med tillfredsställelse Länsförsäkringar kan konstatera att modellen även klarar dåliga tider med kraftigt fallande börser. Resultatet för 2008, -0,6 procent, tillhör det bästa i branschen under ett år med kraftigt fallande börser. Länsförsäkringar Liv är det liv- och pensionsförsäkringsbolag i Sverige med högst genomsnittlig avkastning av alla bolag under de senaste fem åren.

Riskspridning

Det enskilt viktigaste inslaget i förvaltningen av livförsäkringsbolagets portfölj är tillgångsfördelningen. Riskerna sprids om investeringarna fördelas till olika tillgångsslag och portföljens totala risk minskar. Eftersom valet av tillgångar har så stor inverkan på avkastningen har Länsförsäkringar tilldelat betydande resurser till detta område. Målet/syftet är att få fram den tillgångsportfölj, den så kallade marknadsexponering, som förväntas ge högst avkastning över tiden, givet en bestämd risknivå. Det handlar om att göra bedömningar om framtiden i modeller där risker och osäkerheter identifieras och konsekvenser av olika händelser testas. När tillgångarna väl är bestämda fördelas dessa på olika marknader runt om i världen för att ytterligare sprida riskerna. Under de senaste åren har spridningen ökat genom att investeringarna i Sverige minskats till förmån för utländska och alternativa investeringar. Till detta kommer ett kontinuerligt och strukturerat riskarbete som resulterar i olika typer av skyddsstrategier.

Under 2008 har derivatstrategierna visat sig mycket värdefulla. Genom den lätttrögliga tillgångsfördelningen har portföljerna snabbt anpassats efter marknadsförändringar och skyddsstrategierna har bidragit kraftfullt till att minimera förlusterna i placeringsportföljerna. Därmed avslutade Länsförsäkringar Liv finanskrisens år 2008 med en stark konsolidering.

Bästa förvaltare

För att kunna skapa en hög avkastning är det viktigt att ha de bästa förvaltare. Det gäller för de noterade portföljerna, men är än viktigare för de onoterade portföljerna där förvaltarens resultat visar en större variation än vid förvaltning av noterade portföljer. Det har visat sig att det är få aktiva förvaltare som lyckas slå index i väl fungerande och genomlysta marknader. Därför väljer Länsförsäkringar i stället att söka de bästa aktiva förvaltare för ineffektiva marknader. På så sätt skapas ett bättre utnyttjande av styrkorna i förvaltarutsökningen då fokus har flyttats till marknader där avkastning över indexavkastningen med större sannolikhet kan förväntas.

Resultat

Placeringarna i den traditionella livförsäkringsportföljen sker normalt främst i noterade aktier och räntebärande värdepapper samt i fastigheter och alternativa investeringar. Långsiktigt är

målet att pensionsspararnas pengar ska vara placerade i 50 procent noterade och onoterade aktier, 35 procent räntebärande värdepapper, 10 procent fastigheter och 5 procent alternativa investeringar. Till följd av turbulensen på finansmarknaderna under hösten har placeringarna avvikit från den långsiktiga portföljen. Den sista december 2008 var pensionsspararnas pengar placerade i 10,6 procent aktier, 76,3 procent i räntebärande värdepapper, 8,8 procent i fastigheter och 4,3 procent i alternativa investeringar. Avkastningen i aktieportföljen var under året –38,7 (11,1) procent.

Andelen aktier minskades successivt under hösten, vilket bidrog till att portföljen stod emot de kraftiga fallen på världens aktiemarknader under hösten. Avkastningen för obligationsplaceringarna gynnades av sjunkande räntor under hösten. Avkastningen i ränteportföljen blev 8,9 (3,3) procent. En viss valutaexponering i portföljen bidrog positivt till avkastningen då den svenska kronan försvagades kraftigt under året.

TOTALAVKASTNINGSTABELL

Placeringstillgångar i traditionell förvaltning, MSEK	Marknadsvärde 2007-12-31	%	Marknadsvärde 2008-12-31	%	Total- avkastning, %
Räntebärande	40 769	39,2	74 933	76,3	8,9
Aktier	54 065	52,0	10 408	10,6	–38,7
Alternativa investeringar	2 687	2,6	4 266	4,3	–32,6
Fastigheter	6 479	6,2	8 688	8,8	2,7
Totalt	104 000	100	98 285	100	–0,6

AVSTÄMMNING TOTALAVKASTNINGSTABELL MOT BALANSRÄKNING

	2007-12-31	2008-12-31
Byggnader och mark	1 363	1 411
Räntebärande värdepapper emitterade av koncernföretag och lån till koncernföretag	1 943	3 617
Aktier och andelar	51 075	22 659
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	55 131	66 661
Lån med säkerhet i fast egendom	15	15
Derivat	1 761	4 986
Kassa och bank	1 812	7 999
Upplupna ränte- och hyresintäkter	676	909
Derivat, skulder	–1 682	–4 543
Summa	112 094	103 714
Justeringar		
Marknadsvärde fastighetsdotterbolag	3 282	901
Marknadsvärde fastighetsintressebolag	–	2 336
Tillgångar i Nya Världen förvaltning	11 103	–8 599
Koncernkontosaldo	283	–373
Obligationer LF Hypotek	–	492
Handelslagret	–	–166
Övrigt	10	–20
Summa	104 000	98 285

Värderingen per den 31 december för alternativa investeringar bygger på senast kända information från fondförvaltare. Värderingsunderlag inkomna under första delen av 2009 indikerar en värdenedgång.

Marknad

Länsförsäkringars livförsäkringsverksamhet har liksom andra livförsäkringsbolag på den svenska marknaden inte undgått finanskrisens effekter. Trots detta behåller Länsförsäkringar sin marknadsposition och avslutar året med några av branschens bästa nyckeltal.

Pensionsvalen allt viktigare

En viktig del av livförsäkringsmarknaden är upphandlingarna kring de nya och förändrade kollektivavtalade pensionsavtalen. Detta eftersom förändringarna har inneburit att individens valbara del av den totala tjänstepensionspremien successivt ökat. Länsförsäkringar har genom dessa upphandlingar stärkt sin position då många försäkringstagare valt Länsförsäkringar Liv som förvaltare.

FTP-avtalet

Under 2007 omförhandlades FTP-avtalet vilket innebar att cirka 15 000 personer i försäkringsbranschen gjorde sina pensionsval under 2008. Länsförsäkringar har stärkt sin position då nästan hälften av dem som gjorde ett aktivt val valde Länsförsäkringar som förvaltare inom traditionell försäkring och fondförsäkring.

PA-KFS

Under året gjordes en upphandling för pensionsavtalet PA-KFS 09. Avtalet berör 19 500 anställda inom kommunala bolag och Länsförsäkringar blev valbart bolag för både traditionell försäkring och fondförsäkring.

SAF-LO

I maj 2007 enades Svenskt Näringsliv och LO om ett nytt pensionsavtal för nästan 2,6 miljoner privatanställda arbetare. Men parterna kom inte överens om hur de inlämnade offerterna skulle bedömas så därför beslutade nämnden att avbryta upphandlingen. En ny upphandling skedde istället under 2008 där Länsförsäkringar blev en av sex valbara livförsäkringsbolag inom traditionell försäkring, inklusive ickevalsalternativ.

Premievolymen är runt 9,5 miljarder kronor 2008 och avtalet gäller från och med den 1 januari 2009.

Flyttstoppet togs bort

Den 1 maj 2008 tog regeringen bort det flyttstopp som infördes 2007 för pensionsförsäkringar. Sedan flyttstoppet togs bort har Länsförsäkringar Liv erhållit fler pensionssparare.

Risikanalys

Ett av Länsförsäkringar Livs viktigaste mål är att säkerställa att Länsförsäkringar Liv AB med god marginal kan infria sina åtaganden till kunderna. Samtidigt är ett lika viktigt mål att leverera en så god avkastning som möjligt. Länsförsäkringar Liv har därför som övergripande strategiskt mål att på svensk livförsäkringsmarknad över tid tillhöra de bästa kapitalförvaltarna inom samtliga förvaltningsformer. Målen utgör utgångspunkten för Länsförsäkringar Livs övergripande riskhanteeringsprocess.

Genomgång av riskanalys görs i Not 2.

Viktiga händelser och framtida utveckling

Ökad konkurrenskraft

I augusti offentliggjordes åtgärder för att ytterligare öka konkurrenskraften. Service- och administrationsresurser delas från och med januari 2009 med andra dotterbolag och verksamheter inom Länsförsäkringar AB. Inom Länsförsäkringar AB-koncernen, som äger Länsförsäkringar Liv, sänks driftkostnaderna för 2009 med cirka 20 procent.

Resultatet för 2008 i Länsförsäkringar Liv har belastats med omstruktureringskostnader på 64 miljoner kronor. I Länsförsäkringar Liv har 34 medarbetare lämnat bolaget i samband med förändringsarbetet.

Ombildning av Länsförsäkringar Liv

Under våren 2008 föreslog styrelsen för Länsförsäkringar Liv AB en ombildning av bolaget till ett vinstutdelande livförsäkringsaktiebolag. Syftet med ombildningen är att skapa större

trygghet och ökad tydlighet för kunderna samtidigt som livförsäkringsbolagets konkurrenskraft stärks. Under hösten 2008 röstade kunderna ja till ombildningen och under december skickades ansökan till Finansinspektionen. Planen är att ombildningen ska ske den 1 januari 2010. Under 2009 anpassas system för att klara villkors- och principförändringar för ett vinstutdelande livförsäkringsbolag.

Ny vd för Länsförsäkringar Liv

Jörgen Svensson har under året utsetts till verkställande direktör i Länsförsäkringar Liv AB. Han tillträdde befattningen den 25 maj 2008. Tidigare vd, Håkan Danielsson, har tillträtt som vd i Länsförsäkringar AB.

Jörgen Svensson arbetade tidigare som vd för Länsförsäkringar Blekinge. Han har drygt 25 års erfarenhet av bank- och försäkringsbranschen med fokus på liv- och pensionsförsäkringsmarknaden.

Finanskrisen

Trots den värsta finanskrisen sedan 1930-talet har Länsförsäkringar Livs totalavkastning varit -0,6 procent. Detta har åstadkommits med aktivt agerande som är resultatet av kontinuerligt och strukturerat riskarbete. Skyddsstrategier och allokering från tillgångar med hög risk till säkrare tillgångar har varit en starkt bidragande orsak till begränsningen av förlusterna. Alla tillgångar lämpar sig dock inte för, eller är inte ens möjliga, att omfördela i det korta perspektivet. Detta gäller i synnerhet alternativa investeringar och fastigheter. Alternativa investeringar har drabbats av nedskrivningar av värden under året och det kan heller inte uteslutas att ytterligare nedskrivningar blir nödvändiga.

Miljö

Länsförsäkringar Liv arbetar aktivt med att minska sin miljöpåverkan både från kontoret och via affärsverksamheten. Den direkta miljöpåverkan kommer framförallt från tjänsteresor och förbrukning av el, värme och papper.

För att minska den direkta miljöpåverkan styrs tjänsteresorna i allt större utsträckning till tåg. Tjänstebilspolicyn tillåter endast miljöbilar och ger möjlighet till förtida byte av tjänstebil. Under 2008 har andelen miljöbilar stigit till över 70 procent. För alla medarbetare finns ett antal tjänstecyklar att utnyttja under arbetstid och möjlighet att låna busskort för att minimera bilåkandet. Dessutom sker allt fler möten i form av telefon-, video- eller webbmöten för att minska det totala resandet.

I den utveckling som bedrivs inom Länsförsäkringar Liv är en av målsättningarna att minska pappersflödet både inom bolaget och ut till kund. För att minska pappersförbrukningen används digitala lösningar och effektiva utskrifts- och kopieringslösningar. Utvecklingen av internetkanalen ger stora möjligheter att minska pappersutskicken till kund.

Länsförsäkringar Liv investerade under 2008 1 miljard kronor i Världsbankens miljöobligation. Obligationen har AAA rating och garanteras av Världsbanken. Obligationen ger något högre avkastning än en svensk statsobligation. Pengarna som tas in vid denna emission ska användas för att investera i teknik som minskar utsläppen av koldioxid i utvecklingsländer. För Länsförsäkringar är investeringen ett sätt att få extra avkastning och samtidigt stödja miljön.

Medarbetare

Länsförsäkringar Liv är ett tjänsteföretag som bygger på långsiktiga relationer med såväl kunder som egna säljare, mäklare och valcentraler. En förutsättning för att lyckas med uppsatta mål är engagemanget, kunskapen och drivkraften hos medarbetarna.

Engagemanget mättes under året genom två elektroniska enkäter. Resultatet presenteras genom en sexgradig skala, där sex visar på högsta engagemang. I båda mätningarna överträffades målet då 82 procent respektive 83 procent svarade inom intervallet 5–6.

Information kring berednings- och beslutsprocess för ersättningar till högsta ledningen beskrivs i not 36.

Femårsöversikt

	Beräkningar i enlighet med lagbegränsad IFRS			Beräkningar i enlighet med tidigare tillämpade redovisningsprinciper	
	2008	2007	2006	2005	2004
Resultatmått koncernen, Mkr					
Premieinkomst, för egen räkning	5 820	6 150	6 361	9 472	8 676
Kapitalavkastning netto	-17 596	8 068	11 611	20 165	6 882
Försäkringsersättningar	-4 245	-3 698	-4 074	-5 291	-4 359
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	-28 905	12 505	8 573	5 440	3 252
Årets resultat	-30 126	11 361	7 646	4 584	2 348
Utbetald och tillgodoförd återbäring	-1 703	-1 592	-1 490	-1 761	-2 081
Mått på ekonomisk ställning, Mkr					
Placeringsstillgångar värderade till verkligt värde, koncernen	102 388	114 600	107 140	100 817	89 679
Försäkringstekniska avsättningar, netto i koncernen	97 200	79 924	85 078	86 323	78 007
Kollektivt konsolideringskapital i moderbolaget	5 020	13 080	12 637	11 855	2 721
Konsolideringskapital i moderbolaget	13 982	40 753	29 520	21 484	17 769
Varav övervärden i koncern- och intresseföretag	791	2 592	837	951	216
Erforderlig solvensmarginal, moderbolaget	4 215	3 534	3 757	3 787	3 450
Solvenskvot, moderbolaget	3,2	10,80	7,63	5,42	5,09
Kapitalbas, moderbolaget	13 191	38 161	28 683	20 533	17 553
Varav omräkningsjustering av kapitalbasen vid övergång till internationella redovisningsstandarder	-	-	-70	-	-
Varav oredovisade pensionsförpliktelser	-0,2	-0,2	-0,2	-	-
Gruppbaserad solvensmarginal	4 491	3 955	4 140	4 110	3 691
Gruppbaserad kapitalbas	9 240	34 138	24 471	16 390	13 666
Nyckeltal för moderbolaget, procent					
Förvaltningskostnadsprocent	0,8%	0,7%	0,9%	1,0%	1,0%
Direktavkastningsprocent: tillgångar i traditionell förvaltning	3,6%	4,2%	4,3%	4,8%	3,4%
Totalavkastning enligt Försäkringsförbundets definition: tillgångar i traditionell förvaltning	-0,6%	6,7%	8,0%	14,7%	6,2%
Avkastning på tillgångar i Nya Världen-förvaltning	-28,1%	4,2%	11,1%	17,1%	9,6%
Kollektiv konsolideringsnivå	105,3%	114%	114%	114%	103%
Solvensgrad	114,3%	152%	136%	126%	123%
Återbäringsräntan före skatt och kostnader	3,5%	9,2%	7,2%	4,5%	-5,4%
Återbäringsräntan efter skatt i genomsnitt:					
Kapitalförsäkringar (skattesats 27%)	2,38%	8,2%	6,3%	3,3%	-6,6%
Pensionsförsäkringar (skattesats 15%)	2,88%	8,6%	6,7%	3,9%	-6,1%

Informationen i femårsöversikten avseende åren 2006, 2007 och 2008 är anpassad till redovisning enligt de beskrivna redovisningsprinciperna i not 1. Informationen avseende åren 2004 och 2005 är inte omräknade, utan redovisas enligt de svenska regler som gällde för redovisningen dessa år. För att informationen skall uppfylla de nya kraven skulle justeringar behöva göras i placeringsstillgångarnas värde samt i premieinkomsten och försäkringsersättningarna för fondanknuten livförsäkring.

Ordlista

Kollektivt konsolideringskapital

Marknadsvärdet på de totala tillgångarna minskat med bolagets totala åtagande gentemot försäkringstagarna, försäkrings- tekniska avsättningar samt preliminärt fördelad återbäring.

Kollektiv konsolideringsnivå

Kvoten mellan de totala tillgångarna och bolagets totala åtagande gentemot försäkringstagarna.

Konsolideringskapital

Eget kapital samt övervärden på tillgångar.

Gruppbaserad solvensmarginal

Solvensmarginal beräknad i enlighet med Finsansinspektionens föreskrifter om gruppbaserad solvensmarginal. Beräkning har skett enligt den sk huvudmetoden och omfattar i praktiken Länsförsäkringar Liv AB och Länsförsäkringar Fondliv AB.

Gruppbaserad kapitalbas

Solvensmarginal beräknad i enlighet med Finansinspektionens föreskrifter om gruppbaserad kapitalbas. Beräkning har skett enligt den sk huvudmetoden och omfattar i praktiken Länsförsäkringar Liv AB och Länsförsäkringar Fondliv AB.

Förvaltningskostnadsprocent

Driftskostnaderna enligt resultaträkningen samt skaderegleringskostnader enligt not 8 i förhållande till genomsnittligt förvaltad kapital.

Direktavkastningsprocent

Ränteintäkter, räntekostnader, utdelningar och fastighetsnetto totalt i förhållande till genomsnittligt förvaltad kapital.

Totalavkastning enligt Försäkringsförbundets definition

Totalavkastning på tillgångar i traditionell förvaltning framtagen i enlighet med Försäkringsförbundets rekommendation för årlig rapportering av totalavkastning. Totalavkastningstabellen finns att läsa i förvaltningsberättelsen. Övriga tillgångar och förvaltningskostnader ingår inte i beräkningen av totalavkastningen.

Kapitalbas

Summa eget kapital enligt balansräkningen samt eget kapitaldel av obeskattade reserver.

Erforderlig solvensmarginal

Denna marginal är beräknad efter EU:s riktlinjer och utgörs i huvudsak av 4 procent av de försäkringstekniska avsättningarna jämte 3 promille av de positiva risksummorna.

Solvenskvot

Kapitalbas i förhållande till erforderlig solvensmarginal.

Solvensgrad

Tillgångarnas marknadsvärde i förhållande till garanterade åtaganden till försäkringstagarna.

Förslag till disposition av årets resultat

Förslag till dispositioner enligt nedan samt fastställande av resultaträkningen och balansräkningen i koncernen och moderbolaget avses att läggas fram vid ordinarie bolagsstämma i maj 2009.

Koncernen

Koncernens totala egna kapital uppgick vid årsskiftet till 11 051 Mkr. Någon avsättning till bundna reserver i dotterbolagen föreslås ej.

Moderbolaget

Den för år 2008 redovisade förlusten uppgår till 29 490 Mkr.

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att årets resultat disponeras enligt följande:

Årets resultat	-29 490
Summa	-29 490

Av ovanstående netto föreslås uttag ur (-) respektive avsättning till (+) konsolideringsfonden med följande fördelning, Mkr.

2008

Förmånsbestämd tjänstepensionsförsäkring	-43
Avgiftsbestämd tjänstepensionsförsäkring	4 796
Tjänsteanknuten sjukförsäkring och premiebefrielseförsäkring	217
Individuell traditionell livförsäkring	-34 362
Uppsägbar sjuk- och olycksfallsförsäkring samt premiebefrielseförsäkring	-96
Gruppliv- och tjänstegrupplivförsäkring	-2
Uppsägbar gruppolycksfall	0
Summa	-29 490

Resultaträkning

TEKNISK REDOVISNING AV LIVFÖRSÄKRINGSRÖRELSE

Mkr	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2008	2007	2008	2007
Premieinkomst					
Premieinkomst före avgiven återförsäkring	3	6 236	6 547	5 901	6 175
Premier för avgiven återförsäkring		-416	-397	-414	-395
Summa premieinkomst efter avgiven återförsäkring		5 820	6 150	5 486	5 780
Kapitalavkastning, intäkter	4	7 581	13 910	6 671	13 178
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	5	6 009	316	6 120	433
Värdeökning av placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken					
Fondförsäkringstillgångar		-	910	-	-
Övriga tekniska intäkter	7	288	623	-	272
Försäkringsärsättningar					
Utbetalda försäkringsärsättningar före avgiven återförsäkring	8	-4 407	-4 067	-4 381	-4 036
Återförsäkrares andel		100	105	100	103
Summa utbetalda försäkringsärsättningar efter avgiven återförsäkring		-4 307	-3 962	-4 281	-3 933
Förändring i avsättning för oreglerade skador före avgiven återförsäkring		70	160	67	158
Återförsäkrares andel		-8	104	-7	106
Summa förändring i avsättning för oreglerade skador efter avgiven återförsäkring		62	264	60	264
Summa försäkringsärsättningar efter avgiven återförsäkring		-4 245	-3 698	-4 221	-3 669
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar efter avgiven återförsäkring:					
Livförsäkringsavsättning		-24 240	4 159	-24 240	4 159
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk:					
Villkorad återbäring		-3	-24	-3	-24
Fondförsäkringsåtagande		12 748	-1 301	-	-
Driftskostnader	9, 35, 36	-1 641	-1 441	-938	-870
Kapitalavkastning, kostnader	10	-12 337	-3 421	-12 231	-3 314
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	6	-5 604	-3 647	-5 294	-4 121
Värdeminskning av placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken					
Villkorad återbäring		-32	-1	-32	-1
Fondförsäkringstillgångar		-13 213	-	-	-
Övriga tekniska kostnader		-36	-29	-12	-
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		-28 905	12 505	-28 693	11 823

ICKE-TEKNISK REDOVISNING

Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		-28 905	12 505	-28 693	11 823
Övriga icke-tekniska kostnader		-196	-195	-	-
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		-29 101	12 310	-28 693	11 823
Periodiseringsfond		-	-	-27	-124
Skatt	11	-1 025	-949	-770	-697
ÅRETS RESULTAT		-30 126	11 361	-29 490	11 002

Resultatanalys 2008

	Totalt	Direktförsäkring i Sverige		
		Tjänstepension		
		Förmåns- bestämd försäkring	Avgifts- bestämd försäkring	Sjukförsäkring & premie- befrielse
Premieinkomst före avgiven återförsäkring	5 901	1	3 056	618
Premier för avgiven återförsäkring	-414	-	-46	-239
Summa premieinkomst efter avgiven återförsäkring	5 486	1	3 010	379
Kapitalavkastning, intäkter	6 671	3	2 913	121
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	6 120	3	2 658	110
Försäkringsersättningar				
Utbetalda försäkringsersättningar före avgiven återförsäkring	-4 381	0	-1 231	-222
Återförsäkrars andel	100	-	17	34
Summa utbetalda försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring	-4 281	0	-1 214	-188
Förändring i avsättning för oreglerade skador före avgiven återförsäkring	67	-	1	77
Återförsäkrars andel	-7	-	-2	2
Summa förändring i Avsättning för oreglerade skador efter avgiven återförsäkring	60	-	-1	79
Summa försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring	-4 221	0	-1 215	-109
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring				
Livförsäkringsavsättning	-24 240	-39	5 983	-2
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk				
Villkorad återbäring	-3	-	-	-
Driftskostnader	-938	-	-591	49
Kapitalavkastning, kostnader	-12 231	-6	-5 341	-222
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	-5 924	-3	-2 311	-96
Värdeminskning av placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagarna bär risk				
Villkorad återbäring	-32	-	-	-
Övriga tekniska kostnader	-12	-	-8	1
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	-28 693	-41	5 099	233
Periodiseringsfond	-27	-	-1	-13
Skatt	-770	-2	-303	0
ÅRETS RESULTAT	-29 490	-43	4 794	220
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring				
Livförsäkringsavsättningar	94 942	-	42 145	13
Avsättning för oreglerade skador	2 969	-	8	1 392
Summa	97 911	-	42 153	1 405
Avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär försäkringsrisken				
Villkorad återbäring	32	-	-	-
Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar		-	-	-216
Avsättning för oreglerade skador	-784			
Konsolideringsfond	42 562	-244	23 598	408

Resultatanalys 2008, forts

	Direktförsäkring i Sverige				Mottagen återförsäkring
	Övrig livförsäkring				
	Individuell traditionell försäkring	Ouppsägbar sjuk- och olycksfallsförsäkring	Gruppliv och Tjänstegruppliv	Uppsägbar Gruppolycksfall	
Premieinkomst före avgiven återförsäkring	1 896	171	2	33	124
Premier för avgiven återförsäkring	-61	-68	-	-	-
Summa premieinkomst efter avgiven återförsäkring	1 834	103	2	33	124
Kapitalavkastning, intäkter	3 512	106	1	9	6
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	3 237	97	1	8	6
Försäkringsersättningar					
Utbetalda försäkringsersättningar före avgiven återförsäkring	-2 682	-207	-3	-16	-20
Återförsäkrares andel	21	28	-	-	-
Summa utbetalda försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring	-2 661	-179	-3	-16	-20
Förändring i avsättning för oreglerade skador före avgiven återförsäkring	-1	42	-	-7	-46
Återförsäkrares andel	0	-7	-	-	-
Summa förändring i Avsättning för oreglerade skador efter avgiven återförsäkring	-1	36	-	-7	-46
Summa försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring	-2 663	-143	-3	-23	-65
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring					
Livförsäkringsavsättning	-30 186	4	0	-	-
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk					
Villkorad återbäring	-3	-	-	-	-
Driftskostnader	-383	48	0	-3	-58
Kapitalavkastning, kostnader	-6 439	-194	-3	-17	-11
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	-2 787	-84	-1	-7	-5
Värdeminskning av placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagarna bär risk					
Villkorad återbäring	-32	-	-	-	-
Övriga tekniska kostnader	-5	1	0	0	-1
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	-33 915	-62	-3	0	-4
Periodiseringsfond	0	-12	-	-1	-
Skatt	-447	-22	1	1	2
ÅRETS RESULTAT	-34 362	-96	-2	0	-2
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring					
Livförsäkringsavsättningar	52 774	10	0	-	-
Avsättning för oreglerade skador	79	1 315	-	55	120
Summa	52 854	1 325	0	55	120
Avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär försäkringsrisken					
Villkorad återbäring	32	-	-	-	-
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar	-13	-555	-	-	-
Avsättning för oreglerade skador					
Konsolideringsfond	18 119	554	25	102	

Balansräkning

TILLGÅNGAR, Mkr	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Immateriella tillgångar					
Goodwill	12	1 162	1 358	–	–
Andra immateriella tillgångar	13	35	99	–	–
Summa immateriella tillgångar		1 197	1 457	–	–
Placeringstillgångar					
Byggnader och mark	14	5 473	3 719	1 411	1 363
Placeringar i koncernföretag och intresseföretag					
Aktier och andelar i koncernföretag	15	–	–	5 558	5 622
Räntebärande värdepapper emitterade av koncernföretag och lån till koncernföretag	17	–	–	3 617	1 943
Aktier och andelar i intresseföretag	16	2 338	2 363	1 729	1 599
Andra finansiella placeringstillgångar					
Aktier och andelar	18	22 664	51 402	22 659	51 075
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	19	66 783	55 256	66 661	55 131
Lån med säkerhet i fast egendom		15	15	15	15
Övriga lån		9	10	9	10
Derivat	20	4 986	1 761	4 986	1 761
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring		120	74	120	74
Summa placeringstillgångar		102 388	114 600	106 765	118 593
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken					
Tillgångar för villkorad återbäring	22	32	29	32	29
Fondförsäkringstillgångar	23	31 676	40 871	–	–
Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar					
Avsättning för oreglerade skador		792	796	784	787
Fordringar					
Fordringar avseende direkt försäkring	24	–	2	–	2
Övriga fordringar	25	3 088	259	3 062	282
Summa fordringar		3 088	261	3 062	284
Andra tillgångar					
Kassa och bank		8 117	2 025	7 999	1 812
Summa andra tillgångar		8 117	2 025	7 999	1 812
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter					
Upplupna ränte- och hyresintäkter		913	679	909	676
Förutbetalda anskaffningskostnader	26	1 588	1 668	740	830
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		425	407	403	382
Summa förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		2 926	2 754	2 052	1 888
SUMMA TILLGÅNGAR		150 216	162 793	120 694	123 393

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER, Mkr	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Eget kapital					
Aktiekapital	27	8	8	8	8
Konsolideringsfond		40 562	24 507	42 562	27 062
Andra fonder					
Kapitalandelsfond		607	764	–	–
Årets resultat		–30 126	11 361	–29 490	11 002
Summa eget kapital		11 051	36 640	13 080	38 072
Obeskattade reserver	11	–	–	151	124
Försäkringstekniska avsättningar före avgiven återförsäkring					
Livförsäkringsavsättning	28	94 942	77 367	94 942	77 367
Avsättning för oreglerade skador	29	3 050	3 353	2 969	3 273
Summa försäkringstekniska avsättningar		97 992	80 720	97 911	80 640
Avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisken före avgiven återförsäkring					
Villkorad återbäring		32	29	32	29
Fondförsäkringsåtaganden	30	31 677	40 876	–	–
Avsättningar för andra risker och kostnader					
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		30	31	30	31
Avsättningar för skatter		203	215	147	133
Övriga avsättningar		–	15	–	15
Summa avsättningar för andra risker och kostnader		233	261	177	179
Depåer från återförsäkrare		853	860	845	850
Skulder					
Skulder avseende återförsäkring		0	0	–	–
Skulder till kreditinstitut		13	13	13	13
Derivat	20	4 543	1 682	4 543	1 682
Övriga skulder	31	3 167	1 148	3 349	1 267
Summa skulder		7 723	2 843	7 905	2 962
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter					
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		655	564	593	537
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		150 216	162 793	120 694	123 393
POSTER INOM LINJEN					
För egna skulder ställda säkerheter	38	126 124	129 393	94 223	88 280
Övriga ställda panter	38	449	143	449	143
Ansvarsförbindelser	38	46	70	46	70
Åtaganden	38	10 392	6 816	10 392	6 816

Redogörelse för förändringar i eget kapital

	Koncernen					Moderbolaget			
	Aktie- kapital	Konsolide- ringsfond	Kapital- andelsfond	Årets resultat	Summa	Aktie- kapital	Konsolide- ringsfond	Årets resultat	Summa
Allt eget kapital klassificeras som bundet									
Eget kapital den 31 december 2006	8	26 579	290	–	26 877	8	28 675	–	28 683
Årets resultat 2007	–	–	–	11 361	11 361	–	–	11 002	11 002
Utbetald återbäring 2007	–	–1 592	–	–	–1 592	–	–1 592	–	–1 592
Lämnade koncernbidrag	–	–	–	–	–	–	–20	–	–20
Övriga förmögenhetsförändringar redovisade direkt mot eget kapital	–	–6	–	–	–6	–	–6	–	–6
Skatt hänförligt till poster som redovisats direkt mot eget kapital	–	–	–	–	–	–	5	–	5
Avsättning till Kapitalandelsfond	–	–474	474	–	–	–	–	–	–
Eget kapital den 31 december 2007 enligt fastställd balansräkning	8	24 507	764	11 361	36 640	8	27 062	11 002	38 072
Omföring årets resultat	–	11 361	–	–11 361	–	–	11 002	–11 002	–
Årets resultat 2008	–	–	–	–30 126	–30 126	–	–	–29 490	–29 490
Utbetald återbäring 2008	–	–1 703	–	–	–1 703	–	–1 703	–	–1 703
Lämnade koncernbidrag	–	–	–	–	–	–	–47	–	–47
Övriga förmögenhetsförändringar redovisade direkt mot eget kapital	–	5	–	–	5	–	–	–	–
Effekt av byte av redovisningsprincip		6 235			6 235		6 235		6 235
Skatt hänförlig till poster som redovisats direkt mot eget kapital	–	–	–	–	–	–	13	–	13
Avsättning till Kapitalandelsfond	–	157	–157	–	–	–	–	–	–
Eget kapital den 31 december 2008	8	40 562	607	–30 126	11 051	8	42 562	–29 490	13 080

Kassaflödesanalys

Mkr	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Årets resultat före skatt		-29 101	12 310	-28 720	11 699
Betald inkomst- och avkastningsskatt		-993	-823	-689	-649
Utbetald återbäring		-1 703	-1 592	-1 703	-1 592
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	33	37 629	-2 123	32 865	-4 932
Summa	33	5 832	7 772	1 753	4 526
Förändring av övriga rörelsefordringar och skulder					
Placeringstillgångar		13 002	-7 832	13 568	-7 275
Övriga tillgångar		-16 023	-2 100	-11 838	434
Skulder		4 913	-98	4 922	245
Kassaflöde från den löpande verksamheten		7 724	-2 258	8 405	-2 070
Investeringsverksamheten					
Förvärv av dotterbolag	34	-1 131	-	-1	-
Aktieägartillskott		-	-	-50	-
Avyttring av intressebolag		-	-	-	2
Utlåning till koncern- och intressebolag		-492	442	-2 167	394
Investering i immateriella tillgångar		-9	-63	-	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-1 632	379	-2 218	396
Periodens kassaflöde		6 092	-1 879	6 187	-1 674
Likvida medel vid periodens början		2 025	3 904	1 812	3 486
Likvida medel vid periodens slut		8 117	2 025	7 999	1 812
Förändring i likvida medel		6 092	-1 879	6 187	-1 674

Med likvida medel avses tillgodohavanden på bankräkningar samt plusgiro, beloppet redovisas i balansräkningen under kassa och bank.

Noter till de finansiella rapporterna

Innehåll

Not 1	Redovisnings- och värderingsprinciper	18	Not 21	Finansiella instrument	34
Not 2	Risikanalys	23	Not 22	Värdeförändring på tillgångar för villkorad återbäring	35
Not 3	Premieinkomst	27	Not 23	Fondförsäkringsstillgångar	35
Not 4	Kapitalavkastning, intäkter	27	Not 24	Fordringar avseende direktförsäkring	36
Not 5	Orealiserade vinster	28	Not 25	Övriga fordringar	36
Not 6	Orealiserade förluster	28	Not 26	Förutbetalda anskaffningskostnader	36
Not 7	Övriga tekniska intäkter	28	Not 27	Aktiekapital	36
Not 8	Utbetalda försäkringsersättningar	28	Not 28	Livförsäkringsavsättning	36
Not 9	Driftskostnader	28	Not 29	Avsättning för oreglerade skador	36
Not 10	Kapitalavkastning, kostnader	28	Not 30	Fondförsäkringsåtagande	37
Not 11	Skatt	29	Not 31	Övriga skulder	37
Not 12	Goodwill	29	Not 32	Återvinningstidpunkter	37
Not 13	Övriga immateriella tillgångar	30	Not 33	Tilläggsupplysningar om kassaflöden	38
Not 14	Byggnader och mark	31	Not 34	Flöden via dotterföretag	38
Not 15	Moderbolagets aktier och andelar i koncernföretag	32	Not 35	Revisionskostnader	38
Not 16	Aktier och andelar i intresseföretag	32	Not 36	Anställda, personalkostnader och ledande befattningshavares ersättningar	38
Not 17	Räntebärande värdepapper emitterade av och lån till koncern- och intresseföretag	33	Not 37	Pensioner, Livkoncernen	40
Not 18	Aktier och andelar	33	Not 38	Poster inom linjen	41
Not 19	Obligationer och andra räntebärande värdepapper	33	Not 39	Upplysningar om transaktioner med närstående m.m.	41
Not 20	Derivatinstrument	33			

Belopp i Mkr om inget annat anges

NOT 1 REDOVISNINGS- OCH VÄRDERINGSPRINCIPER **Företagsinformation**

Årsredovisningen avges per 31 december 2008 och avser Länsförsäkringar Liv Försäkringsaktiebolag som är ett icke-vinstutdelande försäkringsaktiebolag med säte i Stockholm. Adressen är Tegelluddsvägen 21, 106 50 Stockholm. Bolagets organisationsnummer är 516401-6627.

Bolaget har, utöver livförsäkringsrörelsen, en rörelse som utgör skadeförsäkringsrörelse i form av gruppolycksfallsförsäkring. Då denna endast uppgår till mindre än 1 procent av den totala rörelsen och därför är oväsentlig, har bolagets hela rörelse redovisats som livförsäkringsrörelse. Den del som utgör skadeförsäkringsrörelse redovisas i resultatanalysen under benämningen uppsägbar gruppolycksfallsförsäkring. Någon uppdelning av denna gren på tjänstepension har följaktligen ej gjorts.

Normgivning och lag

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med Lagen om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag (FFFS 2008:26) och Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 2.1. Länsförsäkringar Liv tillämpar så kallad lagbegränsad IFRS. Dessa redovisningsprinciper ansluter i högsta möjliga mån till IFRS men gör det inom ramen för svensk lag. Det innebär att föreskrifterna från Finansinspektionen hänvisar med vissa undantag och begränsningar till, av EU godkända International Financial Reporting Standards (IFRS).

Lagbegränsad IFRS följs från och med 1 januari 2007. De största skillnaderna som uppstår mellan tidigare tillämpade principer och den nya redovisningen enligt lagbegränsad IFRS är klassificering av försäkringsavtal samt kategorisering av finansiella placeringstillgångar. Med undantag för år 2004–2005 i femårsöversikten är jämförelsetalen omräknade enligt de beskrivna redovisningsprinciperna.

Företagsledningens uppskattningar och bedömningar i de finansiella rapporterna

Upprättandet av redovisning i enlighet med lagbegränsad IFRS kräver att företagsledningen gör uppskattningar och bedömningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av intäkter, kostnader, tillgångar och skulder. De områden där företagsledningen gjort bedömningar och uppskattningar är framförallt relaterade till; försäkringstekniska avsättningar, avsättningar för oreglerade skador, alternativa investeringar och förvaltningsfästigheter. Dessa uppskattningar och bedömningar är baserade på historiska erfarenheter och grundar sig på den bästa information som fanns tillgänglig på balansdagen. Det verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar. Uppskattningarna och antagandena ses över regelbundet.

Bedömningar gjorda av företagsledningen som har en inverkan på de finansiella rapporterna är att Länsförsäkringar Liv för att ge en mer relevant finansiell information, har valt att särredovisa den finansiella komponenten och försäkringskomponenten för samtliga fondförsäkringsavtal. Denna metod kallas unbundling.

Vid beräkning av livförsäkringsavsättningen har antaganden om dödlighet beräknats genom användning av 1990 års dödlighetstabeller (M90). En översyn pågår för övergång till dödlighetsantaganden enligt DUS 06. För beskrivning av bolagets beräkning av livförsäkringsavsättning och antagande om diskonteringsränta se försäkringstekniska avsättningar.

Ändrade redovisningsprinciper

Från 1 april 2008 ändrades Finansinspektionens föreskrifter för val av räntesats för att beräkna försäkringstekniska avsättningar (FFFS2008:6). Beloppsjusteringen på grund av den ändrade föreskriften som var hänförlig till tidigare år och period har förts direkt mot eget kapital.

De ändrade värderingsmöjligheter som utarbetades av IASB under hösten gällande IAS 39 och IFRS 7 har inte medfört någon ändrad klassificering eller värdering av Länsförsäkringar Livs finansiella instrument.

Koncernredovisning

Koncernredovisningen omfattar Länsförsäkringar Liv AB, dotterbolaget Länsförsäkringar Fondliv AB och några fastighetsförvaltande dotterbolag. Länsförsäkringar Liv AB äger koncession för liv- och sjukförsäkringsrörelse samt skadeförsäkringsrörelse i form av direkt sjuk- och olycksfallsförsäkring. Länsförsäkringar Liv AB är ett helägt dotterbolag till Länsförsäkringar AB (publ), organisationsnummer 556549-7020. Länsförsäkringar Liv konsolederas inte i koncernen Länsförsäkringar AB. Länsförsäkringar Liv drivs enligt ömsesidiga principer, det innebär att resultatet stannar hos kunderna och delas inte ut till ägaren.

Koncernen omfattar moderbolaget Länsförsäkringar Liv AB och de bolag där moderbolaget direkt eller indirekt innehar

mer än hälften av rösterna för samtliga aktier/andelar. Koncernredovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden i enlighet med IFRS 3. Utländska dotterföretags balansräkningar har omräknats till balansdagens valutakurs. Resultaträkningarna har omräknats till årets genomsnittskurs. Den omräkningsdifferens som uppstår har förts direkt till eget kapital.

Som intresseföretag redovisas de företag där ägandet utgör ett led i en varaktig förbindelse samt där moderbolaget utövar ett inflytande över styrningen. Joint ventures är redovisningsmässigt de företag som koncernen har ett gemensamt bestämmande inflytande över den finansiella och driftmässiga styrningen genom samarbetsavtal med en annan part. I koncernens resultaträkning redovisas andelen i intresseföretagens och joint ventures resultat efter skatt. Intresseföretag och joint ventures redovisas i koncernredovisningen enligt kapitalandelsmetoden.

Koncerninterna fordringar och skulder, intäkter eller kostnader och realiserade vinster eller förluster som uppkommer från koncerninterna transaktioner elimineras i sin helhet. I noterna finns poster där bolaget har fordringar, skulder, intäkter eller kostnader mot koncernbolag, då avses företag inom Länsförsäkringsgruppen men som inte ingår i denna koncern.

Aktieägartillskott och koncernbidrag

Aktieägartillskott förs direkt mot eget kapital hos mottagaren och aktiveras i aktier och andelar hos givaren.

Koncernbidrag redovisas efter ekonomisk innebörd. Det innebär att koncernbidrag som lämnats i syfte att minimera koncernens totala skatt redovisas direkt mot balanserade vinstmedel efter avdrag för deras eventuella skatteeffekt.

Immateriella tillgångar

Goodwill

Goodwill beräknas som den del av anskaffningskostnaden för rörelseförvärv som överstiger den förvärvade enhetens identifierbara tillgångar och skulder. Goodwill redovisas som en tillgång. I enlighet med lagbegränsad IFRS görs årlig avskrivning och nyttjandeperioden omprövas varje år. I koncernbalansräkningen redovisas goodwill avseende förvärvet av Länsförsäkringar Fondliv AB den 31 december 1999. Tilläggsköpeskillning som erlagts sedan förvärvet har ökat goodwill. Avskrivning sker över bedömd ekonomisk livslängd som uppgår till 15 år. Den ekonomiska livslängden motiveras av att livförsäkringsverksamhet är mycket långsiktig.

Utveckling

I koncernredovisningen har interna utgifter för systemutveckling aktiverats i balansräkningen. Beroende på respektive systems karaktär bedöms nyttjandeperioden och avskrivningar sker på tre eller fem år från färdigställandet. Värdet på tillgångarna prövas årligen med avseende på nedskrivningsbehov.

Omräkning av utländsk valuta

Funktionell valuta är svenska kronor och de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor.

Tillgångar och skulder i utländsk valuta har omräknats efter balansdagens valutakurser, med undantag för aktier i utländska dotter- och intresseföretag, vilka omräknas till kursen vid investeringstillfället. Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valuta, svenska kronor, som råder på transaktionsdagen.

Finansiella instrument

Finansiella tillgångar och skulder klassificeras i olika kategorier, utifrån i vilket syfte instrumentet förvärvades. Klassificeringen avgör hur det finansiella instrumentet värderas efter första redovisningstillfället.

1. Finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde, med värdeförändringen i resultaträkningen. Kategorin delas in i två undergrupper:
 - a) finansiella tillgångar och skulder som företaget initialt har valt att placera i denna kategori. Länsförsäkringar Liv har valt att klassificera aktier och andelar, obligationer och räntebärande värdepapper och fondförsäkringstillgångar till denna kategori. Bolaget har valt denna klassificering då finansiella instrument utvärderas utifrån sitt verkliga värde och det ger en bättre matchning till livförsäkringstekniska avsättningar som diskonteras med aktuell marknadsränta.
 - b) tillgångar och skulder som klassificeras som att de innehåser för handel vilket är derivat både bland tillgångar och skulder.
2. Investeringar som hålles till förfall, värderas till upplupet anskaffningsvärde. Bolaget har inga finansiella instrument i denna kategori.
3. Lånefordringar och kundfordringar, värderas till upplupet anskaffningsvärde
Till denna kategori klassificeras övriga fordringar, lån, kassa och banktillgodohavanden, upplupna ränte- och hyresintäkter som finansiella tillgångar som går att fastställa till belopp och som är onoterade.
4. Finansiella tillgångar som kan säljas, värderas till verkligt värde. Bolaget har inga finansiella instrument i denna kategori.
5. Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde.
Räntebärande och ej räntebärande finansiella skulder som inte är derivat ingår i denna kategori.

Placeringstillgångar

Köp och försäljning av placeringstillgångar redovisas i balansräkningen per affärsdagen. Ej likvidreglerade affärer per balansdagen redovisas som fordran på respektive skuld till motparten under övriga fordringar och skulder.

Realiserade vinster och förluster utgörs av skillnaden mellan anskaffningskostnad och försäljningspris. Orealiserade vinster och förluster är skillnaden mellan anskaffningsvärde och verkligt värde. Vid försäljning återläggs tidigare orealiserade värdeförändringar.

Byggnader och mark

Koncernens byggnader och mark har klassificerats som förvaltningsfastigheter. Det är fastigheter som innehåses i syfte att generera hyresinkomster och/eller värdestegring. Fastigheterna värderas individuellt till verkligt värde. Värdering av fastighetsbeståndet har gjorts av extern värderingsman. Vid värdering används en kassaflödesanalys som grund. Då värdering sker till verkligt värde, görs ingen avskrivning på fastigheter.

Finansiella tillgångar:

Aktier och andelar

Aktier värderas till verkligt värde. Vid värderingen av finansiella placeringstillgångar används aktuell köpkurs och transaktionskostnader kostnadsföres direkt vid anskaffningstidpunkten

Aktier och andelar i koncernföretag, intresseföretag och joint ventures värderas till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde.

Där intresseföretag är handelsbolag har resultatandelen tillförts moderbolagets resultat samt i övrigt har redovisning skett efter anskaffningsvärdemetoden i moderbolagets redovisning.

Det verkliga värdet i dotterbolaget Länsförsäkringar Fondliv AB utgörs av ett så kallat inbäddat värde. Detta inbäddade värde beräknas utifrån ett nuvärde för framtida vinster med en kalkylräntefot om 7,3 (7,0) procent från vilket schablonmässig skatt om 28 procent avdrages. Till det beräknade värdet adderas eget kapital och subtraheras förutbetalda anskaffningskostnader.

Onoterade aktier utgörs främst av så kallade private equity-fonder. Värderingsunderlag erhålls från respektive fond och värdering av dessa tillgångar följer riktlinjer från International Private Equity and Venture Capital Valuation Guidelines samt FAS 157. Värderingen bygger på senast kända information från fondförvaltarna.

Räntebärande värdepapper

Obligationer och andra räntebärande värdepapper värderas till verkligt värde enligt senaste noterade kurs. Där sådan saknas görs en nuvärdesberäkning med hänsyn till jämförbara värdepappers marknadsräntor på balansdagen. Realisationsresultatet för obligationer och andra räntebärande värdepapper beräknas som skillnaden mellan försäljningsvärde och upplupet anskaffningsvärde. Vid upplupet anskaffningsvärde periodiseras skillnaden mellan anskaffningsvärde och lösenpris över resultaträkningen under resterande löptid. Förändringen av upplupet anskaffningsvärde redovisas netto under ränteintäkter. Orealiserade förändringar är skillnaden mellan verkligt värde och upplupet anskaffningsvärde.

Derivat

Samtliga derivat är värderade till verkligt värde över resultaträkningen och upptagna i balansräkningen.

Lån

Lån som utgör placeringstillgångar värderas till verkligt värde.

Fondförsäkringstillgångar

Köp och försäljning av fondförsäkringstillgångar redovisas i balansräkningen per affärsdagen, det vill säga vid den tidpunkt då de väsenliga riskerna och rättigheterna övergår mellan parterna. Ej likvidreglerade affärer per balansdagen redovisas som fordran på respektive skuld till motparten under övriga fordringar och skulder. Realiserade vinster och förluster utgörs av skillnaden mellan anskaffningskostnad och försäljningspris. Orealiserade vinster och förluster är skillnaden mellan anskaffningsvärde och verkligt värde. Vid försäljning återläggs tidigare orealiserade värdeförändringar. Fondförsäkringstillgången har en direkt koppling till värdet på livförsäkringsavsättningen. Bolaget har inte någon risk i värdeförändringen av tillgångens värde.

Nedskrivningar

För de finansiella instrument som ej är värderade till verkligt värde görs vid varje balansdag en översyn om det finns tillgångar vars återvinningsvärde understiger redovisat värde. Om bedömningen är att värdenedgången är betydande eller utdragen görs en nedskrivning. Nedskrivningar kostnadsförs i resultaträkningen.

Förutbetalda anskaffningskostnader

Anskaffningskostnader som har ett klart samband med tecknande av försäkringskontrakt aktiveras som "Förutbetalda anskaffningskostnader" i balansräkningen. Med anskaffningskostnader avses driftskostnader som till exempel provisioner och kostnader för försäljning som direkt är relaterade till anskaffning eller förnyelse av försäkringsavtal. Tillgången testas för nedskrivningsbehov varje år.

Periodisering sker enligt samma mönster som redovisning av intäkter, det vill säga i takt med tillhandahållande av tjänsten.

Leasing

Länsförsäkringar Liv AB hyr inventarier av sitt moderbolag Länsförsäkringar AB. Avtalen avseende inventarierna klassas som finansiell leasing. Någon närmare redovisning av leasing görs inte eftersom beloppen i sammanhanget är små.

Skulder

Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar utgörs av livförsäkringsavsättning samt avsättning för oreglerade skador.

Livförsäkringsavsättning

Livförsäkringsavsättning motsvarar det förväntade kapitalvärdet av bolagets garanterade förpliktelser enligt löpande försäkringsavtal efter avdrag för det förväntade kapitalvärdet av framtida avtalade premiebetalningar. Livförsäkringsavsättningen är beräknad enligt vedertagna aktuariella principer baserade på antaganden om ränta, dödlighet, sjuklighet och omkostnader.

För antaganden om dödlighet har genomgående 1990 års dödlighetstabeller (M90) tillämpats.

Vid beräkningen av försäkringstekniska avsättningar 2008 har använts ett bruttoränteantagande i enlighet med Finans-

inspektionens föreskrift FFFS 2008:23 angående val av räntesats för beräkning av försäkringstekniska avsättningar. Räntan på säkerställda obligationer har använts istället för swapräntan, i de fall föreskriften medger denna valmöjlighet.

Hela räntekurvan har tillämpats, vilket innebär att varje framtida transaktion värderas med hänsyn till den räntesats som svarar mot transaktionens duration i förhållande till beräkningstidpunkten.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättningen för oreglerade skador omfattar tre olika balansposter. Dessa är avsättning för sjukräntor, fastställda skador samt icke fastställda skador. Avsättningen för sjukräntor motsvarar kapitalvärdet av bolagets förpliktelser i enlighet med försäkringsavtalet.

Avsättningen för fastställda skador är en avsättning för skador som är anmälda och godkända men ännu ej utbetalda. Här ingår även förräntningsrörelsen. Avsättning för icke fastställda skador avser ännu inte anmälda skador och har gjorts enligt statistiska metoder utifrån tidigare erfarenhet för respektive produkt. För sjukräntor med fast belopp har det nominella räntebeloppet fastställts utifrån den räntekurva vi använder för livförsäkringsavsättningarna. För indexerade sjukräntor har på motsvarande sätt en realräntekurva använts. Detta gäller numera alla sjukräntor, oavsett om de är tjänstepensionsklassade eller ej.

Avsättningar för vilka livförsäkringstagaren bär risk

Posten består av finansiella skulder där skulden har en direkt koppling till värdet på en finansiell tillgång som koncernen inte har någon risk i värdeförändringen på tillgångens verkliga värde. Avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisken motsvarar inlösenvärdet av de fondandelar som innehas för försäkringstagarnas räkning.

Det finns en produkt "Försäkrad Pension" med moderbolaget Länsförsäkringar Liv som försäkringsgivare. Denna produkt är så sammansatt att delar av den redovisas som villkorad återbäring i resultaträkningen och balansräkningen.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är upprättad i enlighet med IAS 7.

Analysen redovisas enligt den indirekta metoden.

Pensionsplaner

Enligt ett uttalande från Rådet för finansiell rapportering, UFR 3, är åtaganden för ålderspension och familjepension för tjänstemän som tryggas genom en försäkring i Alecta en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare. Pensionsplanen för ITP ska däremot redovisas som en avgiftsbestämd plan då det ännu inte är möjligt att få tillgång till sådan information som gör det möjligt att redovisa denna plan som förmånsbestämd. Försäkringsbranschens FTP fungerar på samma sätt som ITP och därför redovisas planen som avgiftsbestämd. Pensionsåtaganden enligt FTP tryggas genom försäkringar i Försäkringsbranschens Pensionskassa och SPP Liv.

Avsättning för förtida uttag enligt pensionsavtalet

Enligt Pensionsavtal för försäkringsbranschen 2006 kan personer födda 1955 eller tidigare frivilligt gå i pension från 62 års ålder. Avsättningen är aktuariellt beräknad enligt de försäkringstekniska riktlinjer och beräkningsgrunder som tillämpas för individuellt utfärdad livförsäkring. Beräkningarna utgår från en sammanställning avseende ålder och årlig pension beräknad som ett genomsnitt per åldersgrupp. En sannolikhetsbedömning har gjorts att 20 procent kommer att utnyttja möjligheten till förtida uttag.

Försäkringsavtal

I de internationella redovisningsreglerna finns en definition för försäkringskontrakt. Kontrakten måste innehålla en viss mängd försäkringsrisk för att få hanteras som försäkringsavtal i redovisningen. Annars klassificeras de som finansiella avtal. Som försäkringsavtal klassificeras bolagets traditionella livförsäkringar och försäkringskomponenten i de finansiella avtalen. Premier för försäkringsavtal redovisas som premieinkomst när inbetalning sker. Kostnader redovisas när de uppstår, utom rörliga anskaffningskostnader som aktiveras, se Förutbetalda anskaffningskostnader. Utbetalda ersättningar redovisas genom att garanterad del kostnadsföres och återbäringsdelen minskar eget kapital.

Finansiella avtal

Försäkringskontrakt som innehåller begränsad försäkringsrisk ska enligt IFRS redovisas enligt principerna för finansiella instrument.

Länsförsäkringar Livs bedömning är att vi inom fondförsäkringsrörelsen har kontrakt med begränsad försäkringsrisk. För att ge en mer relevant information har Länsförsäkringar Liv valt att särredovisa den finansiella komponenten och försäkringskomponenten för samtliga fondförsäkringsavtal. Denna metod kallas unbundling.

Detta innebär att inbetalda premier redovisas som en insättning i försäkringsrörelsen via balansräkningen. På motsvarande sätt redovisas utbetalningar av försäkringsersättningar för försäkringskontrakt med begränsad risk som uttag ur försäkringsrörelsen över balansräkningen. Som intäkt redovisas de avgifter som kunden betalar och som kostnad redovisas Länsförsäkringar Livs kostnad för försäkringsrisken.

Avtal med diskretionär del

Vissa försäkringskontrakt innehåller både en diskretionär del och en garantidel. Det innebär att försäkringstagaren kan erhålla både en garanterad ersättning och ytterligare ersättning. Länsförsäkringar Liv har bedömt att det finns avtal med diskretionär del inom traditionella livförsäkringar. Dessa avtal redovisas enligt principerna för försäkringsavtal. Den garanterade delen och den diskretionära delen redovisas som eget kapital.

Intäktsredovisning

Försäkringsavtal

Premier för försäkringsavtal redovisas som premieinkomst när inbetalning sker.

Finansiella avtal

Inbetalning hänförliga till den finansiella komponenten i ett finansiellt avtal redovisas som en insättning i försäkringsrörelsen via balansräkningen. Som premieinkomst redovisas de avgifter som kunden betalar för förvaltning av de finansiella avtalen. Avgifterna som debiteras kunderna för förvaltning av finansiella avtal intäktsförs i takt med att bolaget tillhandahåller förvaltningstjänsterna till innehavarna. Tjänsterna tillhandahålls jämt fördelade under avtalens löptid.

Övriga tekniska intäkter

Här redovisas övriga intäkter i försäkringsrörelsen, såsom förvaltningsersättningar, beståndsöverlåtelse och övrigt.

Skatt

Avkastningsskatt

Avkastningsskatt är inte en skatt på försäkringsföretagets resultat, utan betalas av bolaget för försäkringstagarnas räkning. Skatteobjektet utgörs av värdet på de nettotillgångar som förvaltas för försäkringstagarnas räkning. Den avkastningsskatt som hänför sig till perioden redovisas i resultaträkningen under aktuell skatt. Avgiftsuttag för avkastningsskatt för finansiella avtal redovisas i förändringen av försäkringstekniska avsättningar för livförsäkring för vilka försäkringstagaren bär risk.

Inkomstskatt

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen utom då underliggande transaktion redovisas direkt mot eget kapital varvid tillhörande skatteeffekt redovisas i eget kapital.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhålls avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen, hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Temporära skillnader beaktas inte för skillnad som uppkommit vid första redovisningen av goodwill och inte heller vid första redovisningen av tillgångar och skulder som inte är rörelseförvärv som vid tidpunkten för transaktionen inte påverkar vare sig redovisat eller skattepliktig resultat. Vidare beaktas inte heller temporära skillnader hänförliga till andelar i dotter- och intresseföretag som inte förväntas bli återförda inom överskådlig framtid. Värderingen av uppskjuten skatt baserar sig på hur underliggande tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen.

Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

NOT 2 RISKANALYS

Risker, riskhantering och riskkontroll

1. Risker

Länsförsäkringar Liv bedriver livförsäkrings- och fondförsäkringsrörelse.

Koncernen erbjuder pensionssparande och riskförsäkring i olika former. De finansiella produkter och tjänster som Länsförsäkringar Liv AB erbjuder innebär i sig risktagande. Eftersom Länsförsäkringar Liv AB bedrivs enligt ömsesidiga principer bärs bolagets risker av försäkringstagarna.

Ett av de viktigaste målen för koncernen är att säkerställa att Länsförsäkringar Liv AB med god marginal kan infria sina garanterade åtaganden till kunderna. Samtidigt är ett lika viktigt mål att leverera en så god avkastning som möjligt. Mest kritiska är således de risker som kan bidra till att bolaget blir insolvent så att åtagandena mot försäkringstagarna inte kan infrias och de risker som äventyrar en god avkastning. Dessa risker utgörs i huvudsak av livförsäkringsrisker och marknadsrisker. I verksamheten används en rad verktyg för att värdera och styra dessa risker till önskad nivå. Bolagens riskkategorier beskrivs närmare i avsnitt 3 nedan.

Länsförsäkringar Livs viktigaste styrning av risk är således att se till att Länsförsäkringar Liv AB med god marginal kan fullgöra åtagandena gentemot försäkringstagarna och att till en optimerad risknivå erbjuda så god avkastning som möjligt.

2. Riskhantering och kontroll

Riskhanteringsprocessen

Länsförsäkringar Liv eftersträvar en företagsövergripande riskhanteringsprocess där riskbedömningen utgör grunden. Med risk avses i detta sammanhang mer precist en intern eller extern händelse som kan påverka verksamhetens förverkligande av en strategi eller möjligheten att uppnå sina mål. En händelse eller osäkerhet med negativ inverkan representerar risk. Genom riskbedömningen identifieras och analyseras relevanta risker som skulle kunna utgöra ett hot mot att Länsförsäkringar Liv uppnår sina mål. Riskbedömningen utgör sedan basen för att bestämma hur Länsförsäkringar Liv ska hantera och kontrollera dessa risker.

Enkelt uttryckt är det mest väsentliga i hanteringen av koncernens risker att de analyseras och tas medvetet utifrån hur mycket risk bolaget är beredd att acceptera.

Näringsrättslig reglering för hantering av risker i försäkringsbolag

Primärt återfinns de rättsliga krav som ställs på Länsförsäkringar Livs hantering och kontroll av risker i de näringsrättsliga författningar som rör försäkringsrörelse, främst reglerna i försäkringsrörelselagen (1982:713). De viktigaste bestämmelserna avser bland annat kraven på hur försäkringsbolagens premier bestäms samt beräkning av försäkringstekniska avsättningar, fördelning av återbäring, placerings- och solvensregler. Finansinspektionen meddelar närmare föreskrifter för försäkringsbolagen inom dessa områden.

Inspektionen har också utfärdat allmänna råd (FFFS 2005:1) om att finansiella företag ska ha en särskild riskfunktion som ansvarar för samordningen av företagets riskhanteringsprocess. De allmänna råden innehåller också information om hur en sådan funktion bör vara utformad.

Länsförsäkringar Livs riskorganisation

Länsförsäkringar Livs respektive styrelser ansvarar för att hanteringen av risker och uppföljningen av bolagens risker är tillfredsställande. Styrelserna fastställer utifrån gällande regler ramarna för bolagens riskhantering och riskkontroll genom interna regler i olika styrande dokument. Även respektive bolags verkställande direktör beslutar inom vissa områden styrande dokument. Viktiga styrande dokument som reglerar ovanstående riskområden är bland annat Länsförsäkringar Livs försäkringstekniska riktlinjer, riskprovninginstruktion, instruktion avseende reservsättning, återförsäkringspolicy, konsolideringspolicy och placeringsriktlinjer.

Den löpande hanteringen och uppföljningen av skilda risker ska primärt utföras i den operativa verksamheten, inom de ramar som fastställts av styrelsen och som följer av de styrande dokument som nämnts ovan. Varje enhet inom Länsförsäkringar Liv ansvarar för att förebygga, identifiera, analysera, hantera, kontrollera och följa upp risker inom sitt ansvarsområde. Risker i Länsförsäkringar Liv AB:s placeringsstillgångar (marknadsrisker) hanteras av den koncerngemensamma enheten Kapital. Försäkringsriskerna hanteras i enlighet med det riskprovningsregelverk som tillämpas av Länsförsäkringar Liv.

För den sekundära riskkontrollen ansvarar en funktion som är fristående från den operativa verksamheten. Funktionen är en gemensam funktion för regelefterlevnad, riskkontroll och riskstyrning och benämns Länsförsäkringar Livs Compliance- och Risk Managementfunktion. Funktionen ansvarar för den samlade analysen och rapporteringen av verksamhetens risker. I funktionens uppgifter ingår att identifiera, analysera, bedöma, kontrollera och följa upp Länsförsäkringar Livs mest kritiska risker. Funktionen genomför årligen en riskanalys i verksamheten. De mest kritiska verksamhetsriskerna bedöms och funktionen tar i samarbete med verksamheten fram en åtgärdsplan för hantering av dessa risker. Varje enhet inom Länsförsäkringar Liv deltar i den årliga riskanalysen.

Kapitalförvaltningsenheten rapporterar löpande om marknadsrisker till riskmanagementfunktionen och aktuariefunktionen rapporterar löpande om verksamhetens livförsäkringsrisker och solvens till funktionen.

Ett viktigt ansvarsområde för Länsförsäkringar Livs Compliance- och Risk Managementfunktion är att genom rapportering hålla respektive bolags verkställande direktör och styrelse kontinuerligt informerade om bolagens samlade risksituation.

Ytterst är det Länsförsäkringar Livs internrevision som på styrelsens uppdrag enligt beslutad granskningsplan granskar och utvärderar bolagens interna styrning och kontroll, det vill säga följer upp att verksamheten bedrivs enligt gällande regelverk och inom de ramar som respektive styrelse har beslutat.

Särskilt om riskorganisationen i

Länsförsäkringar Livs kapitalförvaltning

När det gäller kapitalförvaltningsprocessen sker uppföljning av risker av enheter skilda från de enheter som tar förvaltningsbeslut. Inom kapitalförvaltningsenheten hanteras uppföljning och rapportering av bland annat realiserade risker, allokering och avkastning.

De externa förvaltare som anförtrots förvaltningen av Länsförsäkringar Livs tillgångar har egna Compliancefunktioner som bland annat ansvarar för att bevaka att förvaltaren följer Länsförsäkringar Livs placeringsriktlinjer.

Länsförsäkringar Liv AB har genom avtal lämnat i uppdrag till Länsförsäkringar AB:s Compliancefunktion att ansvara för kontrollen och uppföljningen av regelefterlevnaden i fråga om kapitalförvaltningen av Länsförsäkringar Livs tillgångar. Externa förvaltare ska rapportera överträdelser till både Länsförsäkringar AB:s Compliancefunktion och kapitalförvaltningsenheten. Länsförsäkringar AB:s Compliancefunktion ska i sin tur löpande rapportera till Länsförsäkringar Livs Compliance- och Riskmanagementfunktion.

Analysverktyg i riskhanteringsprocessen

Ett viktigt redskap för kontroll, styrning och uppföljning är ALM-analys (Asset Liability Model/Management). I analysen studeras livbolagets skuld till försäkringstagarna och de tillgångar som finns. Risker och osäkerheter identifieras och konsekvenser av olika tänkbara händelser testas. Förenklat uttryckt används modellen för att studera avvägningen mellan risken att inte kunna infria sina åtaganden och målet att ge en god avkastning. Den syftar till att få fram en optimal risknivå i portföljen som både ger en konkurrenskraftig avkastning och samtidigt matchar de utfästelser som livbolaget har gett försäkringstagarna. Den används således för matchning av tillgångar och skulder med kassaflöden, så att bolaget vid varje tillfälle kan infria sina åtaganden. ALM-analysen utvecklas kontinuerligt för att möta både interna och externa krav.

Länsförsäkringar Liv AB:s kapitalbas översteg med god marginal den lagstadgade erforderliga kapitalbasen per den 31 december 2008.

Arbetet pågår inom EU med nya gemensamma riskbaserade solvensregler för försäkringsbolag, Solvens II. De nya reglerna förväntas få stor betydelse bland annat för styrning av risk i för-

säkringsbolag. En förstudie genomfördes under 2008. Med förstudien som grund startar ett Solvens II-projekt inom Länsförsäkringar AB i början av år 2009.

3. Länsförsäkringar Livs risker

I följande avsnitt beskrivs Länsförsäkringar Livs risker och hur de hanteras, kontrolleras och styrs. I beskrivningen lämnas uppgifter om storleken på exponeringen för risk. Indelningen av riskkategorier är gjord utifrån EU:s förslag om Solvens II.

Flera riskkategorier har sammansatta risker med följdverkningar som skär rakt igenom hela företaget. Flera av de mest kritiska riskerna skulle om de inte begränsas kunna påverka måluppfyllelsen inom många av verksamhetens områden. Operativ risk är ett exempel på risk som kan uppstå inom de flesta av Länsförsäkringar Livs verksamhetsområden. Riskerna delas in enligt beskrivningen nedan.

Livförsäkringsrisk

Livförsäkringsrisker är de risker som uppstår i och med åtaganden att försäkra enskilda personers liv och hälsa. Dessa kan delas in i livsfallrisk, dödsfallrisk och sjukfallrisk. Livsfallrisken består i att den genomsnittliga livslängden i beståndet ökar mer än vad som antagits och dödsfallriskerna består i att dödligheten bland de försäkrade blir högre än den antagna. Sjukfallrisk är att sjukligheten ökar bland de försäkrade mer än vad som antagits.

Utöver de rena försäkringsriskerna tillkommer omkostnadsrisk. Omkostnadsrisk är risken för att de vid beräkningen antagna kostnaderna inte täcker de faktiska kostnaderna bolaget har för att bedriva verksamheten. Länsförsäkringar Liv följer löpande upp på produktnivå och totalnivå utvecklingen av omkostnadsantagandena i förhållande till de verkliga kostnaderna. Annullationsrisk är risken att premieannullation och återköp blir högre än vad som förväntas. Denna risk påverkar framför allt omkostnadsrisken i och med att förhöjda annullationer leder till lägre försäkringsintäkter och därmed också försumrade möjligheter att täcka bolagets faktiska driftskostnader.

Ovanstående risker skulle om de inte begränsas kunna leda till att de försäkringstekniska avsättningarna inte räcker till för att infria Länsförsäkringar Liv AB:s garanterade åtaganden. De försäkringstekniska avsättningarna motsvarar bolagets garanterade åtaganden och beräknas per försäkringsavtal efter

INDELNING AV RISK

Följande indelning av risker används inom Länsförsäkringar Liv

Livförsäkringsrisk

Livsfallrisk
Dödsfallrisk
Sjukfallrisk
Omkostnadsrisk
Övriga livförsäkringsrisker

Marknadsrisk

Ränterisk
Aktierisk
Fastighetsrisk
Kreditspreadrisk
Valutarisk

Motpartsrisk

Återförsäkringsgivare
Motparter i finansiella derivat
Övrig motpartsrisk

Operativ risk

Strategisk risk

Koncentrationsrisk

Likviditetsrisk inklusive finansieringsrisk

antaganden om dödlighet, ränta, sjuklighet, sannolikhet för tillfrisknande och omkostnader. Dessa antaganden ska sättas enligt regelverk som syftar till att bolaget alltid ska kunna fullfölja sina åtaganden. För tjänstepensioner ska antagandena väljas enligt aktsamhetsprincipen, medan för övriga produkter gäller att antagandena vart och ett ska vara betryggande. Livslängden i Sverige ökar successivt över tiden, vilket innebär mindre behov av avsättningar för försäkringar med övervägande dödsfallsrisk, det vill säga där man har försäkrat sig mot för tidig död. Å andra sidan medför detta ett ökande behov av avsättningar för de försäkringstagare där livsfallsrisken överväger.

Livförsäkringsriskerna begränsas genom det riskprövningsregelverk som Länsförsäkringar Liv tillämpar. Vid riskbedömningen tas hänsyn till främst kostnaden vid eventuellt försäkringsfall, den försäkrades ålder, anställningsförhållande, ekonomisk prövning och hälsotillstånd. I vissa fall kan även medicinsk hälsoprövning förekomma. Vid skadereglering sker regelmässigt kontroll av lämnade uppgifter.

Livförsäkringsriskerna begränsas även genom återförsäkring. Länsförsäkringar Liv har återförsäkrat alla liv- och sjukrisker.

Nedanstående tabell utvisar känsligheten av rimligt sannolika förändringar i några centrala aktuariella antaganden.

Antagande 2008	Förändring i antagande %	Förändring i avsättning Mkr
Före återförsäkring		
Dödlighet	-20% / +20%	+3 800 / -3 000
Sjuklighet	+50%	+600
Kostnadsprocent	+10%	+2 400
Diskonteringsränta	-0,5% enheter	+9 500

Marknadsrisk

Marknadsrisk är risken för att verkligt värde på eller framtida kassaflöden från ett finansiellt instrument eller fastighet varierar på grund av förändringar i marknadspriser.

I förvaltningen av Länsförsäkringar Livs tillgångar görs bedömningar av dels möjligheter till god avkastning, dels risknivå både vad gäller att skapa placeringsstrategier och för mer operativa placeringsbeslut. De huvudsakliga tillgångsklasserna i portföljförvaltningen är aktier, räntebärande värdepapper, alternativa investeringar och fastigheter.

För att ta reda på hur stor risk som kan tas i förvaltningen görs en ALM-analys (Asset Liability Management), också kallad balansräkningsanalys. I analysen studeras livbolagets skuld till försäkringstagarna samt de tillgångar som finns. Risker och osäkerheter identifieras och konsekvenser av olika tänkbara och mer osannolika händelser testas. Syftet är att få fram en optimal risknivå med en hög och konkurrenskraftig avkastning. Den långsiktiga tillgångsfördelningen sammanfattas i en så kallad referensportfölj. Den talar i procent om fördelningen mellan aktier och räntor samt andra typer av tillgångar som Private Equity (onoterade företag) och fastigheter. Ibland är det inte möjligt, eller mest effektivt, att placera utifrån referensportföljen. Det kan bero på risker i balansräkningen och på de finansiella marknaderna. I dessa fall används en så kallad normalportfölj.

En normalportfölj definieras som utgångspunkt för hur placeringarna ska fördelas på tillgångsklasser och regioner. Underlag för beslut om normalportfölj och för kortsiktiga placeringsbeslut tas fram. Analyser genomförs kontinuerligt av förväntad framtida avkastning och risk för de tillgångsklasser som kan ingå i placeringsportföljerna.

Marknadsrisk i kapitalförvaltningen styrs genom beslut i Länsförsäkringar Liv AB:s styrelse om normalportfölj och i vilken utsträckning den faktiska portföljen får avvika från normalportföljen. Styrelsen tar därmed ställning till dels vilken risknivå som ska gälla för placeringsverksamheten, dels vilken frihet som ges för den operativa förvaltningsorganisationen att söka höja avkastningen genom att avvika från normalportföljen.

Förändringar i räntesatser, valutakurser, aktiekurser och råvarupriser samt förändringar i deras respektive volatilitet påverkar marknadsvärdena för finansiella tillgångar och skulder.

Derivatinstrument används i ökande utsträckning i förvaltningen av placeringstillgångarna i syfte att effektivisera förvaltningen samt att nå önskad riskprofil.

Nedanstående tabell åskådliggör känsligheten i marknadsrisk.

Känslighetsanalys, Mkr		Inverkan på resultat före skatt
Ränterisk ¹⁾	1% högre räntenivå	-2 235
Aktierisk	10% lägre aktiekurser	-2 037
Fastighetsrisk	10% lägre marknadsvärde	-141
Kreditspreadrisk	1% ökad kreditspread	-1 056
Valutarisk	10% svagare krona	-75

¹⁾ Här avses endast förändring av tillgångar och skulder. Se tabellen i avsnittet om livförsäkringsrisker för ränterisk i försäkringstekniska avsättningar.

Marknadsrisk i Länsförsäkringar Fondliv AB

Fondförsäkring innebär att kunden själv väljer placeringsinriktning och risknivå. Kundens sparande placeras således i Länsförsäkringar Fondliv AB i en eller flera fonder som kunden valt. Eftersom kunden står för risken för dessa tillgångar finns det i princip ingen marknadsrisk i bolaget. För tillgångarna som motsvarar avsättningar för oregrerade skador finns det däremot en marknadsrisk. Risken som finns i fondförsäkringstillgångar består främst i att fonderna sjunker i värde och därmed minskar intäkterna som baseras på fondvärdet.

Ränterisk

I försäkringsföretagets fall utgör ränterisken den övervägande marknadsrisken. Ränterisk finns även inbyggd i försäkrings-skulderna.

Ränterisk är risken att nettovärdet av tillgångar, skulder och försäkringstekniska åtaganden minskar på grund av ändrade marknadsräntor. Den önskade ränterisken beskrivs och beslutas i ett önskat mål för durationen med ett rebalanseringsintervall. Derivatinstrument som exempelvis ränteswapkontrakt används för att hantera ränterisken.

Nedanstående tabell visar exponeringen för ändrade marknadsräntor genom räntebindningstider för fastförräntande tillgångar och skulder netto:

Räntebindningstider för fastförräntade tillgångar minus skulder, netto (inkl derivat)

	Mindre än 1 år	1–5 år	5–10 år	Mer än 10 år	Totalt
2008-12-31, Mkr					
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	6 591	37 503	5 859	4 925	54 878
Derivat	950	9 551	1 079	–566	11 014
Fastförräntade tillgångar minus fastförräntade skulder	7 541	47 054	6 938	4 359	65 892

Länsförsäkringar Liv AB är också exponerat för ränterisk i livförsäkringsverksamheten, genom att försäkringstagarna enligt många livförsäkringsavtal är berättigade till en garanterad ränta samt att de livförsäkringstekniska avsättningarna diskonteras med en aktuell marknadsränta. Detta innebär att såväl företagets räntebärande tillgångar som försäkringstekniska avsättningar påverkas av förändringar i marknadsräntan.

Normalt sett är en räntenedgång ogynnsamt för Länsförsäkringar Liv AB, eftersom bolagets skulder ökar mer än tillgångarna. Efter införandet av tjänstepensionsdirektivet har livförsäkringsavsättningarna blivit betydligt räntekänsligare, eftersom avsättningen för tjänstepensionsförsäkringar ska väljas enligt aktsamma principer och nu är beroende av marknadsräntornas löpande utveckling.

Aktierisk

Aktierisk är risken att värdet av tillgångar minskar på grund av fallande aktiekurser. Risken beskrivs och beslutas i en normalportfölj med exponering per region med ett rebalanseringsintervall. Inom vissa valda regioner sker sedan placering med ett flertal förvaltare för att minska förvaltarrisken på en enskild region. För de regioner/marknader som inte blir föremål för investering via flera förvaltare, sker investering i önskat marknadsindex.

Fastighetsrisk

Fastighetsrisk är risken att värdet av tillgångar minskar på grund av fallande fastighetspriser. Fastighetspriserna är en effekt av antaganden om gällande avkastningskrav samt hyresnivåer. Antaganden om avkastningskrav följer normalt gällande ränteantaganden.

Kreditspreadrisk

Kreditspreadrisk är risken att värdet av tillgångar minskar på grund av ökande differens mellan marknadsräntor på obligationer med kreditrisk och statspapper.

Kreditspreadrisken hanteras i de styrande dokument som anger godkända exponeringar per motpart. Motparten ska ha en kreditvärdering, rating, som anses tillräcklig. Beslut om hur stor del av obligationsportföljen som ska utgöras av obligationer med kreditrisk fattas mot bakgrund av rådande marknadsförutsättningar.

Obligationsplaceringar fördelade på ratingklasser:

	Mkr
AAA – svenska staten	3 328
AAA – andra statspapper än svenska statens	11 629
AAA – övriga	39 356
AA	1 724
A	136

Valutarisk

Valutarisken är risken att nettovärdet av tillgångar, skulder och försäkringstekniska åtaganden minskar på grund av ändrade valutakurser.

Beslut om storleken på valutaexponering fattas mot bakgrund av rådande marknadsförutsättningar.

Nettoexponering i utländsk valuta

Valuta	Netto, lokal valuta i tusentals enheter	Netto, Mkr
Schweiz, Franc (CHF)	263	1 950
USA, dollar (USD)	145	1 147
Euro (EUR)	93	1 025
Övriga valutor		–309
Totalt		3 813

Den totala valutaexponeringen netto uppgick den 31 december 2008 till 3,7 procent av totala placeringstillgångar.

Motpartsrisk

Med motpartsrisk avses risken att motparter inte fullgör sina åtaganden och att eventuella säkerheter inte täcker fordran. Länsförsäkringar Livs exponering för motpartsrisker uppstår främst genom användning av finansiella derivat.

Motpartsrisk i finansiella derivat hanteras genom regler om godkänd exponering per motpart. Storleken på tillåten exponering beror av motpartens rating. Exponeringarna begränsas genom ISDA-avtal (nettningsavtal) samt tillhörande avtal kring ställande av säkerheter vid vissa uppnådda motpartsexponeringar.

Exponering för motpartsrisk: fördelning på ratingkategorier

Finansiella derivat (Exponering enligt marknadsvärde)	
AAA	0
AA	–1 612
A	–492

Operativ risk

Operativa risker är risker för förluster till följd av att interna processer och rutiner är felaktiga eller inte ändamålsenliga, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser. Operativa risker inkluderar de risker som kan uppkomma i verksamheten till följd av bristande regelefterlevnad.

Länsförsäkringar Livs funktion för Compliance och Riskmanagement identifierar, följer upp och rapporterar operativa risker som uppkommer till följd av bristande regelefterlevnad. Funktionen rapporterar både till de verkställande direktörerna och Länsförsäkringar Livs styrelser.

Ett gemensamt systemstöd för rapportering av incidenter och uppskattning av kostnaderna för incidenter har införts i Länsförsäkringar AB-koncernen. Målsättningen är att kunna

använda underlaget som rapporterats i databasen som en del i den övergripande riskanalysen. Systemstödet för incident-rapportering är under fortsatt utveckling.

Strategisk risk

Strategiska risker innebär att Länsförsäkringar Liv:s strategi skulle vara felaktig eller olämplig givet marknadsförutsättningarna eller tillgängliga resurser.

Koncentration av försäkringsrisk

Länsförsäkringar Liv riktar sig i huvudsak till privatpersoner, anställda, egenföretagare i små och medelstora företag. Bolagen har få engagemang mot stora företag. Samtliga 24 länsförsäkringsbolag förmedlar bolagets produkter och därigenom uppnås en geografisk fördelning över hela landet. Därmed har Länsförsäkringar Liv en god spridning av försäkringsrisker. Länsförsäkringar Liv AB har under året tecknat en katastrof-återförsäkring för att ytterligare begränsa riskerna. Försäkringen är tecknad så att bestämmelserna om maximalt självbehåll i de försäkringstekniska riktlinjerna med god marginal uppfylls.

Likviditetsrisk

Likviditetsrisk är risken för att egna åtaganden inte kan fullgöras på grund av brist på likvida medel. Detta innebär att åtagandena inte kan fullgöras utan upplåning eller avyttring av finansiellt instrument till en avsevärd merkostnad.

Likviditetsrisken minimeras genom att en övervägande del av placeringarna görs i värdepapper med hög likviditet noterade på väl etablerade börser. För att ytterligare begränsa likviditetsriskerna finns det i förvaltningsavtalen beskrivet hur placeringar får ske i onoterade tillgångar. Ibland görs placeringar medvetet i mindre likvida och onoterade tillgångar för att på så sätt nå en högre avkastning.

Nedanstående tabell åskådliggör diskonterat nettokassautflöde avseende försäkringstekniska avsättningar per årsintervall.

Duration, år	Andel av kassaflödet, %
0-5	9,3
5-10	12,7
10-15	14,8
15-20	16,0
20-30	28,1
30-	19,1

NOT 3 PREMIEINKOMST

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Premieinkomsten brutto före avgiven återförsäkring fördelar sig enligt följande i livförsäkringsrörelsen				
Direkt livförsäkring	5 660	5 960	5 636	5 933
Direkt sjuk- och olycksfallsförsäkring	141	124	141	124
Mottagen återförsäkring	124	118	124	118
Premieavgifter avseende finansiella avtal	311	345	–	–
Summa	6 236	6 547	5 901	6 175

Premieinkomst brutto för direkt livförsäkring fördelar sig på följande kategorier

Premier för individuell livförsäkring	2 017	2 750	1 997	2 726
Grupp-försäkringspremier	3 643	3 211	3 639	3 207
Summa	5 660	5 960	5 636	5 933
Periodiska premier	5 126	5 105	5 102	5 078
Engångspremier	534	855	534	855
Summa	5 660	5 960	5 636	5 933
Premier för ej återbäringsberättigade avtal	833	846	833	846
Premier för återbäringsberättigade avtal	4 803	5 087	4 803	5 087
Premier för vilka försäkringstagaren bär risk	24	27	–	–
Summa	5 660	5 960	5 636	5 933

Samtliga premier avser försäkring i Sverige

NOT 4 KAPITALAVKASTNING, INTÄKTER

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Hyresintäkter	433	290	97	125
Erhållna utdelningar utanför koncernen	2 079	3 513	1 342	2 855
Erhållna utdelningar från koncernföretag	–	–	–	49
Erhållna utdelningar från intresseföretag	–	–	–	–
Summa utdelningar	2 079	3 513	1 342	2 904
Ränteintäkter				
Obligationer och räntebärande värdepapper	2 068	2 084	2 063	2 081
Ränteintäkter från koncernföretag	–	–	185	46
Övriga ränteintäkter	881	908	867	907
Summa ränteintäkter	2 949	2 992	3 115	3 034
Valutakursvinster, netto	323	–	320	–
Realisationsvinster, netto				
Byggnader och mark	–	39	–	39
Aktier och andelar	0	7 077	–	7 077
Obligationer och räntebärande värdepapper	1 796	–	1 796	–
Summa realisationsvinster	1 796	7 115	1 796	7 115
Kapitalavkastning, intäkter	7 581	13 910	6 671	13 178
Av hyresintäkterna härrör från koncernföretag	–	–	–	–

NOT 5 OREALISERADE VINSTER

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Byggnader och Mark	-77	-46	35	70
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 937	89	1 936	90
Derivat	4 149	273	4 149	273
Summa	6 009	316	6 120	433

NOT 6 OREALISERADE FÖRLUSTER

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till koncernföretag	-	-5	-	-5
Aktier och andelar	-5 604	-3 642	-5 294	-4 116
Summa	-5 604	-3 647	-5 294	-4 121

NOT 7 ÖVRIGA TEKNISKA INTÄKTER

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Ersättning för överlättna bestånd	-	240	-	240
Riskintäkter	17	28	-	-
Förvaltningsersättning	269	321	-	-
Övrigt	2	34	-	32
Summa	288	623	-	272

NOT 8 UTBETALDA FÖRSÄKRINGSERSÄTTNINGAR

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Ersättningar	-3 492	-3 383	-3 468	-3 355
Annullationer och återköp	-902	-667	-902	-667
Skaderegleringskostnader	-13	-17	-11	-14
Summa	-4 407	-4 067	-4 381	-4 036

NOT 9 DRIFTSKOSTNADER

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Funktionsindelade driftskostnader i livförsäkringsrörelsen				
Anskaffning	-1 139	-1 060	-680	-623
Förändring i posten förutbetalda anskaffningskostnader	-79	-56	-89	-77
Administrationskostnader	-710	-483	-455	-326
Provisioner och vinstandelar i avgiven återförsäkring	287	158	286	156
Summa	-1 641	-1 441	-938	-870
Varav inköp från Länsförsäkringar AB-koncernen	-423	-411	-423	-411
Totala beloppet för provisioner för direkt försäkring	-843	-805	-466	-460
Totala beloppet av utgifter för forskning och utveckling som kostnadsförts	-302	-172	-209	-125

Summan av posterna anskaffning och förändring i posten förutbetalda anskaffningskostnader utgörs av posten anskaffning nedan. Summan av posterna administrationskostnader och provisioner och vinstandelar i avgiven återförsäkring utgörs av posten administration.

De totala kostnaderna består av följande delar

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Anskaffning	-1 218	-1 116	-769	-700
Skadereglering	-13	-17	-11	-14
Administration	-423	-325	-169	-170
Finansförvaltning	-97	-124	-97	-124
Fastighetsförvaltning	-32	-23	-2	-3
Summa	-1 783	-1 605	-1 048	-1 011

Kostnaderna för anskaffning och administration redovisas i resultaträkningen under driftskostnader, kostnaderna för skadereglering redovisas under försäkringsersättningar, kostnaderna för kapitalförvaltningen redovisas i not 10 under kapitalförvaltningskostnader, och kostnaderna för fastighetsförvaltning redovisas som driftskostnader byggnader och mark i not 10.

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
De totala kostnaderna fördelar sig enligt nedan				
Personalkostnader m m	-258	-216	-258	-216
Lokalkostnader m m	-22	-16	-22	-16
Avskrivningar m m	-454	-476	-263	-279
Övrigt	-1 049	-877	-505	-499
Summa	-1 783	-1 585	-1 048	-1 011

NOT 10 KAPITALAVKASTNING, KOSTNADER

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Driftskostnader byggnader och mark	-249	-114	-20	-27
Kapitalförvaltningskostnader	-97	-124	-97	-124
Räntekostnader				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-32	-11	-31	-11
Fastighetslån	-1	-1	-1	-1
Övriga räntekostnader	-468	-1 166	-484	-1 146
Summa räntekostnader	-500	-1 178	-516	-1 158
Nedskrivningar				
Övriga placeringstillgångar	-15	-29	-15	-29
Aktier och andelar	-	-	-114	-
Summa nedskrivningar	-15	-29	-129	-29
Valutakursförluster, netto	-13	-629	-13	-633
Realisationsförluster, netto				
Byggnader och mark	-6	-	-6	-
Aktier och andelar	-11 454	-4	-11 448	-
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-2	-1 343	-2	-1 343
Summa realisationsförluster	-11 462	-1 347	-11 456	-1 343
Kapitalavkastning, kostnader	-12 337	-3 421	-12 231	-3 314

NOT 11 SKATT

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Aktuell skattekostnad				
Avkastningsskatt på pensionsmedel	-1 007	-840	-735	-620
Inkomstskatt	-33	-107	-38	-112
Justering av skatt hänförlig till tidigare år	4	36	3	36
Uppskjuten skattekostnad				
Uppskjuten skatt hänförlig till temporära skillnader	11	-38	-	-
Totalt redovisad skattekostnad	-1 025	-949	-770	-697
Avstämning av effektiv skatt:				
Inkomstskatt enligt gällande skattesats	28%	28%	28%	28%
Utnyttjande av tidigare ej aktiverade underskottsavdrag	-	-12%	-	-12%
Övrigt	1%	-1%	1%	-1%
Effektiv skattesats	29%	15%	29%	15%

Tidigare ej redovisade skattefordringar som hänför sig till utnyttjade underskottsavdrag som utnyttjats för att minska periodens aktuella skattekostnad	-	86	-	86
---	---	----	---	----

För skatt hänförlig till poster som redovisats direkt mot eget kapital, se Redogörelse för förändringar i eget kapital.

Obeskattade reserver

Den obeskattade reserven i moderbolaget utgörs i sin helhet av periodiseringsfond.

Redovisade uppskjutna skatteskulder

Uppskjutna skatteskulder hänför sig till följande:				
Andra avsättningar	56	35	-	-
Summa	56	35	-	-

Redovisade uppskjutna skattefordringar

Uppskjutna skattefordringar hänför sig till följande:				
Andra avsättningar	4	1	-	-
Underskottsavdrag	17	-	-	-
Summa	21	1	-	-

Förändringen mellan åren av de redovisade uppskjutna skatteskulderna och skattefordringarna har redovisats som uppskjuten skattekostnad/intäkt förutom beträffande belopp som redovisats direkt mot eget kapital

Ej redovisade uppskjutna skattefordringar

Skattemässiga underskottsavdrag för vilka uppskjutna skattefordringar inte har redovisats:	358	340	-	-
--	-----	-----	---	---

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Avsättningar för skatter				
Redovisat värde vid periodens ingång	215	28	133	2
Belopp som tagits i anspråk under perioden	-180	-28	-133	-2
Avsättningar som gjorts under perioden	169	215	147	132
Övriga förändringar	-	-	-	0
Redovisat värde vid periodens utgång	204	215	147	133
Beräknad tidpunkt för reglering av avsättningarna:				
Inom ett år	147	180	147	133
Mellan ett och fem år	49	0	-	-
Över fem år	7	35	-	-
Summa	204	215	147	133
Tillämpade skattesatser:				
Avkastningsskatt på pensionsmedel, pensionförsäkring	15%	15%	15%	15%
Avkastningsskatt på pensionsmedel, kapitalförsäkring	27%	27%	27%	27%
Genomsnittlig statslåneränta vid beskattningen	4,13%	3,61%	4,13%	3,61%
Skattesats vid beräkning av inkomstskatt	28%	28%	28%	28%
Skattesats vid beräkning av uppskjuten skatt	26,3%	28%	26,3%	28%

NOT 12 GOODWILL

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Anskaffningsvärde	2 650	2 650	-	-
Ackumulerade avskrivningar	- 1473	-1 277	-	-
Ackumulerade nedskrivningar	-15	-15	-	-
Utgående balans	1 162	1 358	-	-
Ingående balans	1 358	1 553	-	-
Årets avskrivningar	-196	-195	-	-
Utgående balans	1 162	1 358	-	-

NOT 13 ÖVRIGA IMMATERIELLA TILLGÅNGAR

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Anskaffningsvärde				
Ingående balans	204	286	–	–
Årets tillkommande tillgångar	9	63	–	–
Utrangerade	–	–145	–	–
Utgående balans	213	204	–	–

Akkumulerade avskrivningar				
Ingående balans	–80	–195	–	–
Årets avskrivningar	–13	–30	–	–
Utrangerade	–	145	–	–
Utgående balans	–93	–80	–	–
Akkumulerade nedskrivningar				
Ingående balans	–25	0	–	–
Årets nedskrivningar	–60	–25	–	–
Utgående balans	–85	–25	–	–
Bokfört värde	35	99	–	–

a) Programvaror

	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Anskaffningsvärde				
Ingående balans	133	215	–	–
Omklassificeringar	–	63	–	–
Utrangerade	–	–145	–	–
Utgående balans	133	133	–	–

Akkumulerade avskrivningar				
Ingående balans	–80	–195	–	–
Årets avskrivningar	–13	–30	–	–
Utrangerade	–	145	–	–
Utgående balans	–93	–80	–	–

Akkumulerade nedskrivningar				
Ingående balans	–25	–	–	–
Årets nedskrivningar	–4	–25	–	–
Utgående balans	–29	–25	–	–
Bokfört värde	11	28	–	–

b) Immateriella tillgångar under utveckling

	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Ingående balans	71	71	–	–
Investeringar i form av intern utveckling	9	63	–	–
Omklassificeringar	–	–63	–	–
Nedskrivningar	–56	–	–	–
Utgående balans	24	71	–	–
Bokfört värde	24	71	–	–
Summa bokfört värde	35	99	–	–

NOT 14 BYGGNADER OCH MARK

a) Koncernens innehav

Mkr	Anskaffnings- värde	Verkligt värde	Ytvakans- grad	Direkt- avkastning	Värde- förändring*	Värde- förändring*
Förvaltningsfastigheter värde per 08-12-31	5 033	5 473	11,2%	5,0%	-1 400	-23,8%
Förvaltningsfastigheter värde per 07-12-31	3 351	3 719	8,8%	5,6%	-1 007	-27,8%

*Värdetförändring avser förändring av marknadsvärde om direktavkastningskravet höjs med två procentenheter. Ingen del av fastigheterna används i den egna rörelsen.

Periodens värdeförändring

Mkr	Anskaffningsvärde		Verkligt värde	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Ingående balans	3 351	3 278	3 719	3 718
Förvärv	1 575	–	1 575	–
Tillkommande investering i befintlig tillgång	136	162	136	162
Försäljning	-29	-76	-45	-160
Resultat från justeringar av verkligt värde	–	–	88	-1
Övriga förändringar	–	-13	–	–
Utgående balans	5 033	3 351	5 473	3 719

b) Moderbolagets innehav

Mkr	Anskaffnings- värde	Verkligt värde	Ytvakans- grad	Direkt- avkastning	Värde- förändring*	Värde- förändring*
Förvaltningsfastigheter värde per 08-12-31	1 041	1 411	5,0%	5,8%	-487	-24,5%
Förvaltningsfastigheter värde per 07-12-31	1 029	1 363	16,7%	5,6%	-413	-30,3%

*Värdetförändring avser förändring av marknadsvärde om direktavkastningskravet höjs med två procentenheter. Ingen del av fastigheterna används i den egna rörelsen.

Periodens värdeförändring

Mkr	Anskaffningsvärde		Verkligt värde	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Ingående balans	1 029	1 079	1 363	1 386
Förvärv	–	–	–	–
Tillkommande investering i befintlig tillgång	12	27	12	27
Försäljning	–	-77	–	-126
Resultat från justeringar av verkligt värde	–	–	–	76
Övriga förändringar	–	–	36	–
Utgående balans	1 041	1 029	1 411	1 363

d) Påverkan på periodens resultat

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Hysesintäkter	407	290	97	124
Direkta kostnader för fastigheter som genererat hyresintäkter under perioden (drift- och underhållskostnader, fastighetsskatt och tomträttsavgälder)	-147	-114	-20	-27

Ovanstående resultatposter ingår i resultatraderorna Kapitalavkastning, intäkter och Kapitalavkastning, kostnader.

c) Sammanställning av värden för koncernen

Mkr	Taxerings- värde	Marknads- värde	Anskaffnings- värde
Moderbolaget	884	1 411	1 041
Dotterbolag	1 786	4 062	3 992
Intressebolag	1 164	2 269	1 769
Totalt för koncernen	3 834	7 742	6 802

NOT 15 MODERBOLAGETS AKTIER OCH ANDELAR I KONCERNFÖRETAG

Företagets namn Mkr	Organisations- nummer	Säte	Antal aktier/ andelar	Kapital- andel, %	Eget kapital 2008	Resultat 2008	Bokfört värde
Länsförsäkringar Fondliv Försäkringsaktiebolag (publ)	516401-8219	Stockholm	10 000	100	571	-77	4 669
Benefit Provider AB	556573-9116	Stockholm	2 500	100	50	14	0
HWH Katsan KB*	969671-2042	Stockholm	100	100	91	6	121
Länsförsäkringar Komplement AB	556660-1257	Stockholm	1 000	100	0	0	0
Fastighets KB Automobilpalatset	969680-4195	Stockholm	1 000	100	118	-5	196
KB Plutonia*	969645-2060	Stockholm	100	100	-6	-20	-1
KB Hålstene II*	916618-1330	Stockholm	100	100	160	20	333
FAB Sprängaren 8	556678-4012	Stockholm	1 000	100	2	2	76
Fastigheten Dykarhuset AB	556678-4004	Stockholm	1 000	100	3	-5	31
FAB Apelsinen 5	556413-1018	Stockholm	1 000	100	6	-8	83
Fastighets AB Storsundet	556740-2390	Stockholm	1 000	100	12	-38	50
Fastighets AB Solnaaprikosen 3*	556657-8265	Stockholm	-	100	-	-	-
Fastighets AB Solnasmultonnet 2*	556657-8299	Stockholm	-	100	-	-	-
Fastighets AB Cirkusstenen*	556612-1306	Stockholm	-	100	-	-	-
Wasa Capital Holding		Delaware, USA	100	100	-381	-17	0
Totalt 31 december 2008					626	128	5 558
Totalt 31 december 2007					736	89	5 622

* Indirekt ägda dotterbolag

Samtliga aktier och andelar är onoterade.

Anskaffningsvärde Mkr	Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31
Ingående balans	5 758	5 729
Tillkommande och avgående tillgångar	-37	29
Utgående balans	5 721	5 758
Ackumulerade nedskrivningar		
Ingående balans	-136	-136
Återförda nedskrivningar från tidigare år	-27	-
Utgående balans	-163	-136
Summa bokfört värde	5 558	5 622
Verkligt värde	5 742	7 449

NOT 16 AKTIER OCH ANDELAR I INTRESSEFÖRETAG

Företagets namn Mkr	Organisations- nummer	Säte	Antal aktier/ andelar	Kapital- andel, %	Eget kapital 2008	Resultat 2008	Koncernen Bokfört värde	Moderbolaget Bokfört värde
Humlegården Fastigheter AB	556630-5354	Stockholm	50	50,0	0	0	0	1
Kista Galleria AB	556575-0642	Stockholm	499	49,9	0	0	0	0
Kista Galleria KB	969691-0089	Stockholm	499	49,9	1 407	49	1 985	1 405
FAB Skalholt i Kista	556678-4715	Stockholm	499	49,9	9	-3	11	11
FAB Skalholt i Kista KB	916511-5057	Stockholm	499	49,9	85	16	342	311
Totalt 31 december 2008					1 501	63	2 338	1 729
Totalt 31 december 2007					1 373	60	2 363	1 599

Samtliga aktier och andelar är onoterade.

Sammanlagda belopp för intresseföretag	Intäkter	Resultat	Tillgångar	Skulder	Eget kapital	Verkligt värde
Koncernen och moderbolaget 08-12-31	183	63	1 565	64	1 501	2 338
Koncernen och moderbolaget 07-12-31	216	60	1 439	65	1 373	2 363

NOT 16 AKTIER OCH ANDELAR I INTRESSEFÖRETAG, forts.

Anskaffningsvärde Mkr, joint ventures	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Ingående balans	2 363	1 892	1 599	1 601
Tillkommande och avgående tillgångar	-25	471	130	-2
Utgående balans	2 338	2 363	1 729	1 599

NOT 17 RÄNTEBÄRANDE VÄRDEPAPPER EMITTERADE AV OCH LÅN TILL KONCERNFÖRETAG OCH INTRESSEFÖRETAG

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Reversfordringar på svenska koncernföretag/företag i Länsförsäkringar AB-koncernen	-	-	3 615	1 939
Reversfordringar på utländska koncernföretag	-	-	-	4
Summa koncernföretag, verkligt värde	—	-	3 615	1 943

Anskaffningsvärde

Ingående balans	-	437	2 071	2 431
Årets inköp, försäljningar och överföringar	-	-437	1 689	-360
Anskaffningsvärde	-	-	3 760	2 071

Akkumulerade nedskrivningar

Ingående balans	-	-	-128	-99
Årets nedskrivningar	-	-	-15	-29
Akkumulerade nedskrivningar	-	-	-143	-128

Summa koncernföretag, anskaffningsvärde

	-	-	3 617	1 943
--	---	---	-------	-------

NOT 18 AKTIER OCH ANDELAR

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Noterade aktier och andelar	8 099	40 126	8 094	39 799
Onoterade aktier och andelar	14 565	11 276	14 565	11 276
Summa	22 664	51 402	22 659	51 075
Anskaffningsvärde	19 012	46 176	19 008	46 160

NOT 19 OBLIGATIONER OCH ANDRA RÄNTEBÄRANDE VÄRDEPAPPER

Värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Verkliga värden, Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Emittent				
Svenska staten	3 343	15 872	3 328	15 857
Svenska bostadsinstitut	22 894	23 286	22 803	23 196
Övriga svenska emittenter	8 520	3 893	8 505	3 878
Utländska stater	13 353	10 401	13 353	10 402
Övriga utländska emittenter	18 673	1 804	18 672	1 798
Summa	66 783	55 256	66 661	55 131

Upplupet anskaffningsvärde	61 246	55 485	61 126	55 360
----------------------------	--------	--------	--------	--------

Marknadsstatus

Noterade värdepapper	66 102	54 701	66 102	54 576
Onoterade värdepapper	681	555	559	555
Summa	66 783	55 256	66 661	55 131

Värdepapperens bokförda värden jämfört med nominellt belopp

Bokfört värde	66 783	55 256	66 661	55 131
Nominellt belopp	64 824	55 026	64 702	54 901
Summa	1 959	230	1 959	230

Summa överskridande belopp	2 050	707	2 050	707
Summa underskridande belopp	-91	-477	-91	-477
Summa	1 959	230	1 959	230

NOT 20 DERIVATINSTRUMENT

Koncernen och moderbolaget

Derivatinstrument med positiva värden eller värde noll

Mkr	Verkliga värden		Nominellt belopp	
	2008	2007	2008	2007
Aktierelaterade	62	512	2 149	65 093
Valutarelaterade	1 275	829	82 301	82 859
Ränterelaterade	107	346	-	12 107
Övriga	3 542	74	92 438	86 046
Summa	4 986	1 761	176 888	246 105
Anskaffningsvärden	444	511		

Derivatinstrument med negativa värden

Aktierelaterade	43	565	20	76 511
Valutarelaterade	4 495	1 087	85 826	83 104
Ränterelaterade	5	1	11 543	4 090
Övriga	0	30	90 688	86 046
Summa	4 543	1 682	188 077	249 750
Anskaffningsvärden	43	-		

NOT 21 FINANSIELLA INSTRUMENT

Koncernen 2008-12-31	Finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen					Summa redovisat värde	Anskaffnings- värde
	Tillgångar och skulder som bestämts tillhöra kategorin	Tillgångar och skulder som innehas för handel	Lånefordringar och kundfordringar	Övriga skulder			
Mkr							
Finansiella tillgångar							
Aktier och andelar	22 664	–	–	–		22 664	19 012
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	66 783	–	–	–		66 783	61 246
Lån med säkerhet i fast egendom	–	–	15	–		15	15
Övriga lån	–	–	9	–		9	9
Derivat	–	4 986	–	–		4 986	444
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär risk	31 708	–	–	–		31 708	39 173
Kassa och bank	–	–	8 117	–		8 117	8 117
Övriga finansiella tillgångar	–	–	4 121	–		4 121	4 121
Summa finansiella tillgångar	121 155	4 986	12 262	–		138 403	132 137
Finansiella skulder							
Derivat	–	4 543	–	–		4 543	43
Övriga finansiella skulder	–	–	–	3 180		3 180	3 180
Summa finansiella skulder	–	4 543	–	3 180		7 723	3 223
Nettovinst (+) resp nettoförlust (–)	–25 843	4 149	–	–			
Summa ränteintäkter för finansiella tillgångar som inte värderas till verkligt värde via resultaträkningen	–	–	95	–			
Koncernen 2007-12-31							
Mkr							
Finansiella tillgångar							
Aktier och andelar	51 402	–	–	–		51 402	46 176
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	55 256	–	–	–		55 256	55 485
Lån med säkerhet i fast egendom	–	–	15	–		15	15
Övriga lån	–	–	10	–		10	10
Derivat	–	1 761	–	–		1 761	511
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär risk	40 900	–	–	–		40 900	35 790
Kassa och bank	–	–	2 025	–		2 025	2 025
Övriga finansiella tillgångar	–	–	1 014	–		1 014	1 014
Summa finansiella tillgångar	147 558	1 761	3 064	–		152 383	141 026
Finansiella skulder							
Derivat	–	1 682	–	–		1 682	–
Övriga finansiella skulder	–	–	–	1 176		1 176	1 176
Summa finansiella skulder	–	1 682	–	1 176		2 858	1 176
Nettovinst (+) resp nettoförlust (–)	2 174	276	–	–			
Summa ränteintäkter för finansiella tillgångar som inte värderas till verkligt värde via resultaträkningen	–	–	93	–			

NOT 21 FINANSIELLA INSTRUMENT, FORTS.

Moderbolaget 2008-12-31	Finansiella tillgångar och skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen					Summa redovisat värde	Anskaffningsvärde
	Tillgångar och skulder som bestämts tillhöra kategorin	Tillgångar och skulder som innehas för handel	Lånefordringar och kundfordringar	Övriga skulder			
Mkr							
Finansiella tillgångar							
Aktier och andelar	22 659	–	–	–		22 659	19 008
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	66 661	–	–	–		66 661	61 126
Lån med säkerhet i fast egendom	–	–	15	–		15	15
Övriga lån	–	–	9	–		9	9
Derivat	–	4 986	–	–		4 986	444
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär risk	32	–	–	–		32	32
Kassa och bank	–	–	7 999	–		7 999	7 999
Övriga finansiella tillgångar	–	–	4 091	–		4 091	4 091
Summa finansiella tillgångar	89 352	4 986	12 114	–		106 452	92 724
Finansiella skulder							
Derivat	–	4 543	–	–		4 543	43
Övriga finansiella skulder	–	–	–	3 362		3 362	3 362
Summa finansiella skulder	–	4 543	–	3 362		7 905	3 405
Nettovinst (+) resp nettoförlust (–)	–13 044	4 149	–	–			
Summa ränteintäkter för finansiella tillgångar som inte värderas till verkligt värde via resultaträkningen	–	–	81	–			

Moderbolaget 2007-12-31

Mkr							
Finansiella tillgångar							
Aktier och andelar	51 075	–	–	–		51 075	46 160
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	55 131	–	–	–		55 131	55 360
Lån med säkerhet i fast egendom	–	–	15	–		15	15
Övriga lån	–	–	10	–		10	10
Derivat	–	1 761	–	–		1 761	511
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär risk	29	–	–	–		29	30
Kassa och bank	–	–	1 812	–		1 812	1 812
Övriga finansiella tillgångar	–	–	1 034	–		1 034	1 034
Summa finansiella tillgångar	106 235	1 761	2 871	–		110 867	104 932
Finansiella skulder							
Derivat	–	1 682	–	–		1 682	–
Övriga finansiella skulder	–	–	–	1 295		1 295	1 295
Summa finansiella skulder	–	1 682	–	1 295		2 977	1 295
Nettovinst (+) resp nettoförlust (–)	1 705	276	–	–			
Summa ränteintäkter för finansiella tillgångar som inte värderas till verkligt värde via resultaträkningen	–	–	83	–			

NOT 22 VÄRDEFÖRÄNDRING PÅ TILLGÅNGAR FÖR VILLKORAD ÅTERBÄRING

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Ingående balans	29	4	29	4
Under året tillförda medel	–	26	–	26
Värdeförändring enligt resultaträkningen	3	–1	3	–1
Utgående balans	32	29	32	29

NOT 23 FONDFÖRSÄKRINGSTILLGÅNGAR

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Aktiebaserade fonder	25 569	36 447	–	–
Räntebaserade fonder	6 107	4 424	–	–
Summa	31 676	40 871	–	–
Anskaffningsvärden	39 141	35 761	–	–

NOT 24 FORDRINGAR AVSEENDE DIREKTFÖRSÄKRING

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Fordringar på försäkringsföretag	–	2	–	2
Summa	–	2	–	2

NOT 25 ÖVRIGA FORDRINGAR

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Fordringar på koncernföretag	–	–	96	109
Fordringar på Länsförsäkringar AB-koncernen	522	41	509	22
Övriga fordringar	2 566	218	2 457	151
Summa	3 088	259	3 062	282

NOT 26 FÖRUTBETALDA ANSKAFFNINGSKOSTNADER

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Försäkringsavtal				
Ingående balans	830	906	830	906
Under året aktiverade kostnader	173	201	173	201
Årets avskrivningar enligt plan	–263	–278	–263	–278
Utgående balans	740	830	740	830
Finansiella avtal				
Ingående balans	838	817	–	–
Under året aktiverade kostnader	202	217	–	–
Årets avskrivningar enligt plan	–192	–196	–	–
Utgående balans	848	838	–	–
Summa utgående balans	1 588	1 668	740	830

NOT 29 AVSÄTTNING FÖR OREGLERADE SKADOR

Koncernen	Fastställda skador	Icke fastställda skador	Avsättning för skadeliv och sjukräntor	Totalt 2008	Totalt 2007
Mkr					
Ingående balans	59	82	3 212	3 353	4 191
Effekt av byte av redovisningsprincip	–	–	–248	–248	–
Överlättna bestånd	–	–	–	–	–677
Övrig förändring	15	5	–75	–55	–161
Utgående balans	74	87	2 889	3 050	3 353
Moderbolaget					
Mkr					
Ingående balans	53	77	3 143	3 273	4 113
Effekt av byte av redovisningsprincip	–	–	–246	–246	–
Överlättna bestånd	–	–	–	–	–677
Övrig förändring	9	8	–74	–58	–163
Utgående balans	62	84	2 823	2 969	3 273

NOT 27 AKTIEKAPITAL

	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Antal emitterade och betalda aktier	8 000	8 000	8 000	8 000
Nominellt belopp per aktie, kronor	1 000	1 000	1 000	1 000
Antal utestående aktier	8 000	8 000	8 000	8 000

Bolagets aktier kan enligt gällande bolagsordning inte lämna någon utdelning.

NOT 28 LIVFÖRSÄKRINGSAVSÄTTNING

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Övrig avsättning	94 942	77 367	94 942	77 367
Summa	94 942	77 367	94 942	77 367

Förändring av övrig avsättning

Ingående balans	77 367	81 570	77 367	81 570
Inbetalningar	4 771	5 272	4 771	5 272
Utbetalningar	–3 825	–3 546	–3 825	–3 546
Kostnadsuttag	–863	–904	–863	–904
Kapitalavkastning	2 890	2 761	2 890	2 761
Förändring p g a ändrat ränteantagande	22 811	–6 186	22 811	–6 186
Avkastningsskatt	–364	–383	–364	–383
Övertagna/överlättna försäkringsbestånd	–676	–46	–676	–46
Effekt av byte av redovisningsprincip*	–5 989	–	–5 989	–
Andra förändringar	–1 180	–1 171	–1 180	–1 171
Utgående balans	94 942	77 367	94 942	77 367

Omräkning har gjorts av livförsäkringsavsättningen och den ackumulerade effekten redovisas i enlighet med nya redovisningsprinciper per 2008-04-01. Omräkning har ej gjorts per 2007-12-31 då det ej har varit praktiskt genomförbart.

NOT 30 FONDFÖRSÄKRINGSÅTAGANDE

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Ingående balans	40 876	36 880	–	–
Inbetalningar	5 022	4 393	–	–
Annullationer och återköp	–492	–713	–	–
Utbetalda ersättningar	–662	–626	–	–
Kostnadsuttag	–335	–371	–	–
Värdeförändring	–12 478	1 519	–	–
Avkastningsskatt	–272	–218	–	–
Andra förändringar	18	12	–	–
Utgående balans	31 677	40 876	–	–

NOT 31 ÖVRIGA SKULDER

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Skulder till koncernföretag	–	–	523	373
Skulder till Länsförsäkringar AB-koncernen	0	596	62	596
Övriga skulder	3 167	552	2 764	298
Summa	3 167	1 148	3 349	1 267

NOT 32 ÅTERVINNINGSTIDPUNKTER

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	Högst 1 år	Längre än 1 år	Högst 1 år	Längre än 1 år
Tillgångar				
Goodwill	195	967	–	–
Andra immateriella tillgångar	22	13	–	–
Byggnader och mark	–	5 473	–	1 411
Aktier och andelar i koncernföretag	–	–	–	5 558
Räntebärande värdepapper emitterade av koncernföretag och lån till koncernföretag	–	–	–	3 617
Aktier och andelar i intresseföretag	–	2 338	–	1 729
Aktier och andelar	5	22 659	–	22 659
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	6 594	60 189	6 488	60 173
Lån med säkerhet i fast egendom	–	15	–	15
Övriga lån	1	8	1	8
Derivat	4 986	–	4 986	–
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	21	99	21	99
Tillgångar för villkorad återbäring	–	32	–	32
Fondförsäkringstillgångar	1 722	29 954	–	–
Avsättning för oreglerade skador	157	635	155	629
Övriga fordringar	3 088	–	3 062	–
Kassa och bank	8 117	–	7 999	–
Upplupna ränte- och hyresintäkter	913	–	909	–
Förutbetalda anskaffningskostnader	368	1 220	212	528
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	425	–	403	–
	26 614	123 602	24 236	96 458
Skulder				
Livförsäkringsavsättning	3 316	91 626	3 316	91 626
Avsättning för oreglerade skador	490	2 561	478	2 491
Villkorad återbäring	–	32	–	32
Fondförsäkringsåtaganden	1 656	30 021	–	–
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	4	26	4	26
Avsättningar för skatter	147	56	147	–
Depåer från återförsäkrare	167	686	165	680
Skulder till kreditinstitut	–	13	–	13
Derivat	4 538	5	4 538	5
Övriga skulder	3 167	–	3 349	–
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	654	–	593	–
	14 139	125 026	12 590	94 873

NOT 33 TILLÄGGSSUPPLYSNINGAR OM KASSAFLÖDEN

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2008	2007	2008	2007
Ränteinbetalningar	2 715	2 968	2 882	2 955
Ränteutbetalningar	-500	-1 179	-516	-1 159
Erhållna utdelningar	2 078	3 464	1 341	2 855

Såväl ränteutbetalningar som utdelningar redovisas i den löpande verksamheten.

Av de likvida medlen föreligger restriktioner i förfoganderätten avseende bankkonton som pantsatts som säkerhetsreserv för ränte- och aktiefutures	347	41	347	41
--	-----	----	-----	----

Specifikation av poster som inte ingår i kassaflödet:

Förändringar av försäkringstekniska avsättningar	14 981	-404	24 180	-4 399
Värdeförändring och resultat av placeringstillgångar	9 052	-1 835	8 695	-1 453
Värdeförändringar i placeringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär risk	13 218	-909	3	-1
Övrigt	379	1 025	-13	921
Summa	37 630	-2 123	32 865	-4 932

NOT 34 FLÖDEN VIA DOTTERFÖRETAG

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Köpeskilling vid förvärv av dotterbolag	-1 131	0	-1	0
Härav erlagts i form av likvida medel	-1 131	0	-1	0
Likvida medel i förvärvade enheter	0	0	-	0

Det tillgångsslag som finns i de köpta affärsenheterna består i samtliga fall till allra största del av byggnader och mark i Stockholmsområdet.

NOT 35 REVISIONSKOSTNADER

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
KPMG AB				
Revisionsuppdrag	2	1	1	1
Andra uppdrag	3	3	3	3
SET Revisionsbyrå AB				
Revisionsuppdrag	0	0	0	0
Summa	5	4	4	4

NOT 36 ANSTÄLLDA, PERSONALKOSTNADER OCH LEDANDE BEFATTNINGSHAVARES ERSÄTTNINGAR

Koncernen och moderbolaget		
Medelantal anställda	2008	2007
Sverige		
Män	67	70
Kvinnor	136	149
Totalt antal anställda	203	219

Löner, ersättningar och sociala kostnader, Sverige

Löner och ersättningar	117	114
varav rörlig ersättning	1	6
Sociala kostnader	116	77
varav pensionskostnader	64	32
Summa	233	191

Styrelse, vd, vddar, Sverige

Löner och ersättningar	5	6
varav lön till vd och vddar	3	4
varav rörlig ersättning till vd och vddar	0	1
Sociala kostnader	2	3
varav pensionskostnader	1	1
Summa	7	9

Totala löner, ersättningar och sociala kostnader

Löner och ersättningar	122	120
varav rörlig ersättning	1	6
Sociala kostnader	119	80
varav pensionskostnader	65	33
Summa	241	200

Rörlig ersättning

Rörlig ersättning utgår till chefer som har bonusöverenskommelse. Ersättning baseras på uppnådda mål enligt affärsplanen, index i medarbetarundersökning, ledarskapsindex samt övriga individuella mål. Rörlig ersättning kan utgå med maximalt en månadslön, för ledande befattningshavare dock två månadslöner (se vidare nedan under "Ersättningar till ledande befattningshavare").

Sedan 2005 finns ett belöningsystem som omfattar samtliga medarbetare som inte omfattas av annat bonusavtal. En förutsättning för att denna ersättning utbetalas är att ägar-nas krav på avkastning på eget kapital i LFAB-koncernen och målen för Länsförsäkringar Liv är uppfyllda. Maximalt belopp som kan utfalla per medarbetare om förutsättningarna uppfylls bestäms av respektive styrelse i december varje år. En tredjedel av det fastställda beloppet utfaller till alla oavsett individuell prestation. Utfallet av två tredjedelar av det fastställda beloppet är baserat på uppfyllnadsgraden av de individuella målen i målkontraktet.

Kostnader för avveckling av personal i samband med omorganisation

I ovanstående belopp för Löner, ersättningar och sociala kostnader ingår kostnader för avveckling av personal i samband med omorganisation med 13 mkr avseende lön och 50 mkr avseende sociala avgifter varav 36 mkr utgör pensionskostnader.

Sjukfrånvaro	2008	2007
Totalt av sammanlagd arbetstid	4%	5%
Totalt av sammanlagd arbetstid män	4%	4%
Totalt av sammanlagd arbetstid kvinnor	4%	5%
Frånvaro för anställda i åldern 29 år eller yngre	2%	1%
Frånvaro för anställda i åldrarna 30–49 år	2%	4%
Frånvaro för anställda i åldern 50 år eller äldre	7%	8%
Andel av frånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer	52%	73%

Pensionsplaner

Åtagande för ålderspension och familjepension för tjänstemän tryggas genom försäkring i Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK).

Ersättningar till ledande befattningshavare

Till styrelsens ordförande och ledamöter utgår arvode enligt bolagsstämans beslut. Arbetstagarrepresentanter erhåller inget styrelsearvode.

Ersättning till verkställande direktören och andra ledande befattningshavare utgörs av grundlön, rörlig ersättning, övriga förmåner samt pensionskostnad.

Med andra ledande befattningshavare avses de sju personer som tillsammans med verkställande direktören utgör företagsledning.

Rörlig ersättning är maximerad till fyra månadslöner för verkställande direktör och till en till två månadslöner för andra ledande befattningshavare.

Pensionsförmåner samt övriga förmåner till verkställande direktören och andra ledande befattningshavare ingår som en del av den totala ersättningen.

NOT 36 ANSTÄLLDA, PERSONALKOSTNADER OCH LEDANDE BEFATTNINGSHAVARES ERSÄTTNINGAR, forts.

Ersättningar och övriga förmåner under året

Moderbolaget 2008, Tkr	Grundlön/ styrelsearvode	Rörlig ersättning	Övriga förmåner	Pensions- kostnad	Summa	Pensionskostnad i förhållande till pensionsgrundande lön	
						Avgifts- bestämd	Förmåns- bestämd
Jörgen Svensson, verkställande direktör	1 445	216	69	709	2 439	17%	–
Håkan Danielsson, tidigare verkställande direktör	1 185	0	24	368	1 577	24%	–
Christina Ramberg, styrelsens vice ordförande	247	–	–	–	247	–	–
Sören Westin, styrelseledamot	219	–	–	–	219	–	–
Karl-Olof Hammarkvist, styrelseledamot	205	–	–	–	205	–	–
Per Vilén, tidigare styrelseledamot	116	–	–	–	116	–	–
Ulrika Messing, styrelseledamot	205	–	–	–	205	–	–
Gunvor Engström, styrelseledamot	207	–	–	–	207	–	–
Christer Höij, styrelseledamot	120	–	–	–	120	–	–
Gunnar Wetterberg, styrelseledamot	262	–	–	–	262	–	–
Anders Östryd, styrelseledamot	205	–	–	–	205	–	–
Karin Åkesson, styrelseledamot	205	–	–	–	205	–	–
Peter Lindvall, styrelseledamot	120	–	–	–	120	–	–
Jörgen Svensson, tidigare styrelseledamot	85	–	–	–	85	–	–
Andra ledande befattningshavare (7 personer)	8 632	560	278	3 929	13 399	40%	–
Totalt 2008	13 458	776	371	5 006	19 611		

Ersättningar och övriga förmåner under året

Moderbolaget 2007, Tkr	Grundlön/ styrelsearvode	Rörlig ersättning	Övriga förmåner	Pensions- kostnad	Summa	Pensionskostnad i förhållande till pensionsgrundande lön	
						Avgifts- bestämd	Förmåns- bestämd
Håkan Danielsson, verkställande direktör	2 917	648	59	849	4 473	25%	–
Christina Ramberg, styrelsens vice ordförande	242	–	–	–	242	–	–
Jörgen Svensson, styrelseledamot	185	–	–	–	185	–	–
Karl-Olof Hammarkvist, styrelseledamot	202	–	–	–	202	–	–
Per Vilén, styrelseledamot	296	–	–	–	296	–	–
Ulrika Messing, styrelseledamot	84	–	–	–	84	–	–
Gunvor Engström, styrelseledamot	202	–	–	–	202	–	–
Ann-Christin Norrström, tidigare styrelseledamot	84	–	–	–	84	–	–
Gunnar Wetterberg, styrelseledamot	293	–	–	–	293	–	–
Anders Östryd, styrelseledamot	202	–	–	–	202	–	–
Karin Åkesson Rehnholm, styrelseledamot	202	–	–	–	202	–	–
Sören Westin, styrelseledamot	118	–	–	–	118	–	–
Andra ledande befattningshavare (8 personer)	8 102	952	345	4 637	14 036	37%	8%
Totalt 2007	13 129	1 600	404	5 486	20 619		

Rörlig ersättning

I rörlig ersättning ingår beräknad bonus avseende verksamhetsåret 2008. För verkställande direktören och andra ledande befattningshavare baserades rörlig ersättning på uppnådda mål enligt affärsplanen, index i medarbetarundersökningen, ledarskapsindex samt övriga individuella mål. Övriga förmåner avser tjänstebil, lunch- och ranteformån. Pensionskostnad avser den kostnad som påverkat årets resultat.

Pensioner

Pensionsåldern för verkställande direktören är 60 år. Pensionen mellan 60 och 65 år är avgiftsbestämd. Pensionspremien för verkställande direktören skall uppgå till 31 procent av den pensionsgrundande lönen. Från och med 65 års ålder följer villkoren pensionsavtal mellan FAO och FTF.

För övriga ledande befattningshavare är pensionsåldern 65 år. Villkoren följer pensionsavtal mellan FAO och FTF.

Avgångsvederlag

För verkställande direktören gäller en ömsesidig uppsägningstid om sex månader. I händelse av uppsägning från bolagets sida utgår avgångsvederlag till verkställande direktören med arton månadslöner. För övriga ledande befattningshavare tillämpas de villkor som regleras i centrala avtal mellan arbetsmarknadens parter.

Lån till styrelsemedlemmar och ledande befattningshavare

Tkr	2008	2007
Lån till ledande befattningshavare och styrelse inklusive arbetstagarrepresentanter i styrelsen	30 457	27 694
Nyttjade kontokrediter uppgår till 18 (20) tkr. Kontokreditgräns uppgår till 510 (230) tkr.		

Beviljade lån består av personallån och övriga lån. Personallån (maximalt 500 Tkr) löper med lånevillkor som motsvarar vad som gäller för övriga anställda inom koncernen. Räntesatsen för personallån är reporänta –0,5 procentenheter men kan aldrig vara lägre än 0,5 procentenheter. Ränteförmån räknas enligt Riksskatteverkets regler.

Berednings- och beslutsprocess som tillämpas
ifråga om ersättningar till den högsta ledningen

Ersättning till verkställande direktören avseende 2008 har fastställts av styrelsen efter beredning i styrelsens ersättningsutskott. Ersättning till övriga ledande befattningshavare har beslutats av verkställande direktören.

Antal kvinnor bland ledande befattningshavare	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Styrelseledamöter	37%	28%	38%	38%
Andra ledande befattningshavare	56%	45%	56%	45%

NOT 37 PENSIONER LIVKONCERNEN**Förmånsbestämda pensionsplaner**

Inom koncernen finns ett antal förmånsbestämda pensionsplaner. Den största av dessa planer är ett pensionsavtal från 2006 för försäkringsbranschen där personer födda 1955 eller tidigare frivilligt kan gå i pension vid 62 års ålder. Villkoren för denna plan är utformade så, att som pension erhålles ca 65 procent av den pensionsmedförande lönen vid 62 års ålder.

Utöver denna plan finns ett antal mindre planer som nästan enbart omfattar anställda som redan uppnått pensionsåldern. Dessa planer omfattar ålderspension samt i en del fall även efterlevandepension.

Pensionsbeloppen utgår i förhållande till slutlönen vid pensioneringen och är i de allra flesta fallen livsvariga.

I de fall uppräknig av pensionen är avtalad följer koncernen de normer som Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK) tillämpar.

Mkr	2008	2007
Pensionsförpliktelser		
Övriga avsättningar	9	15
Avsatt till pensioner	31	32
Summa	41	47
Av pensionsförpliktelserna omfattas endast följande belopp av Tryggandelagen	30	31

Årets förändring av kapitalvärdet av förpliktelser i egen regi för vilka det inte finns några avskiljda tillgångar:

Ingående kapitalvärde den 1 januari 2006 enligt svenska principer för beräkning av pensionsförpliktelserna	46	45
Kostnad exklusive räntekostnad som belastat resultatet	-4	2
Räntekostnad	2	2
Utbetalda pensioner	-4	-4
Kapitalvärdet per den 31 december	39	46

Årets förändring av kapitalvärdet av förpliktelser i egen regi vilka helt eller delvis täcks av särskilt avskiljda tillgångar:

Ingående kapitalvärde den 1 januari enligt svenska principer för beräkning av pensionsförpliktelserna	2	2
Kostnad exklusive räntekostnad som belastat resultatet	0	0
Räntekostnad	0	0
Utbetalda pensioner	0	0
Kapitalvärdet per den 31 december	2	2

Årets förändring av det totala kapitalvärdet av förpliktelser i egen regi:

Ingående kapitalvärde den 1 januari enligt svenska principer för beräkning av pensionsförpliktelserna	47	47
Kostnad exklusive räntekostnad som belastat resultatet	-4	2
Räntekostnad	2	2
Utbetalda pensioner	-4	-4
Kapitalvärdet per den 31 december	41	47

Verkligt värde avseende särskilt avskiljda tillgångar

Verkligt värde per den 1 januari	2	2
Avkastning på särskilt avskiljda tillgångar	0	0
Betalningar till och från pensionsstiftelserna	0	0
Överskott i särskilt avskiljda tillgångar	0	0
(Verkligt värde av särskilt avskiljda tillgångar till den del detta ej påverkat företagets redovisning)	0	0
Verkligt värde per den 31 december	2	2
Belopp som redovisas under ansvarsförbindelser	0	0
Netto pensionsförpliktelser per den 31 december	39	46

Mkr	2008	2007
-----	------	------

Kostnader avseende pensioner:**Pensionering i egen regi**

Kostnad exklusive räntekostnad	-4	2
Räntekostnad	2	2
Avkastning på särskilt avskiljda tillgångar	0	0
Kostnad för pensionering i egen regi	-3	4

Kostnader som täcks av överskott i särskilt avskiljda tillgångar	0	0
Redovisad nettokostnad hänförlig till pensioner	-3	4

Verkligt värde av särskilt avskiljda tillgångar:

Egetkapitalinstrument	0	0
Skuldinstrument	1	1
Andra tillgångar	1	1
Skulder	0	0
Summa	2	2

Antaganden för förmånsbestämda förpliktelser:

Diskonteringsränta	3,5%	3,5%
Andel som bedöms att frivilligt gå i pension vid 62 års ålder	20,0%	20,0%

Avgiftsbestämda pensionsplaner

Dessa planer är planer enligt vilka företaget betalar fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och inte har någon rättslig eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter.

Bolagets utbetalningar avseende avgiftsbestämda planer redovisas som kostnad under den period när de anställda utfört de tjänster som avgiften avser.

Här redovisas främst avgifter till försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK). Denna plan omfattar alla anställda utom ett fåtal som har individuella lösningar.

FTP-planen genom försäkring i Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK) är en förmånsbestämd pensionsplan som omfattar flera arbetsgivare. Denna pensionsplan innebär enligt IAS19 att ett företag som huvudregel redovisar sin proportionella andel av den förmånsbestämda pensionsförpliktelserna samt av de förvaltningsstillgångar och kostnader som är förbundna med pensionsförpliktelserna. I redovisningen ska även upplysningar lämnas enligt kraven för förmånsbestämda pensionsplaner.

För närvarande har inte FPK möjlighet att tillhandahålla erforderlig information varför ovannämnda pensionsplan redovisas som en avgiftsbestämd plan enligt punkt 30 IAS19. Det finns inte heller information om framtida överskott eller underskott i planen och om dessa i så fall skulle påverka kommande års avgifter till den.

Kostnader för avgiftsbestämda planer

Mkr	2008	2007
Kostnader för avgiftsbestämda planer	27	29

NOT 38 POSTER INOM LINJEN

	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
För egna skulder ställda säkerheter				
Redovisat värde för finansiella tillgångar som lämnats som säkerhet för försäkringstekniska avsättningar:				
Obligationer	74 946	56 298	74 914	56 269
Aktier och andelar	41 272	65 799	9 596	24 928
Fastighetsrelaterade tillgångar	4 182	2 863	4 182	2 863
Övriga tillgångar	5 724	4 433	5 531	4 220
Summa	126 124	129 393	94 223	88 280

Summan ovan utgörs av registerförda tillgångar enligt 7 kap 11 § försäkringsrörelselagen.

Den försäkringstekniska skulden vilken svarar mot registerförda tillgångar uppgår till	128 741	120 829	97 032	79 882
--	---------	---------	--------	--------

Övriga ställda panter

Andras panträtt i egna fastigheter	102	102	102	102
Övriga ställda panter	347	41	347	41
Summa	449	143	449	143

I händelse av obestånd har försäkringstagarna förmånsrätt i de registerförda tillgångarna. Under rörelsens gång har företaget rätt att föra tillgångar in och ut ur registret så länge som samtliga försäkringsåtaganden är skuldäckta enligt försäkringsrörelselagen.

	Koncernen		Moderbolaget	
	08-12-31	07-12-31	08-12-31	07-12-31
Ansvarsförbindelser				
Ansvarsförbindelser till intresseföretag	9	8	9	8
Förtida uttag vid 62 års ålder enligt pensionsavtalet, 80 procent	37	59	37	59
Pensionsåtaganden överstigande pensionsstiftelses förmögenhet	0	0	0	0
Övriga ansvarsförbindelser	–	3	–	3
Summa	46	70	46	70

Åtaganden

Återstående belopp att investera i placeringstillgångar	10 392	6 816	10 392	6 816
---	--------	-------	--------	-------

NOT 39 UPPLYSNINGAR OM TRANSAKTIONER MED NÄRSTÅENDE M.M.**Organisation***Länsförsäkringsgruppen*

Länsförsäkringsgruppen består av 24 kundägda lokala länsförsäkringsbolag och den gemensamt ägda Länsförsäkringar AB-koncernen (LFAB-koncernen) med dotterbolag inom sak-, liv- och fondförsäkring, bank samt djur- och grödaförsäkring. Länsförsäkringar Liv AB är ett helägt dotterbolag till Länsförsäkringar AB. Länsförsäkringar Fondliv AB är i sin tur ett helägt dotterbolag till Länsförsäkringar Liv AB. Länsförsäkringar Liv AB med dotterbolag utgör en koncern som benämns Länsförsäkringar Liv.

Länsförsäkringsbolagen har valt att bedriva all sin gemensamma verksamhet i LFAB-koncernen. Koncernen har fått i uppdrag av länsförsäkringsbolagen att bedriva verksamhet inom områden där storskalighet är en avgörande konkurrensfördel. Koncernen ska också producera sådan service som är effektiv att tillhandahålla gemensamt inom Länsförsäkringsgruppen. Till de funktioner som organiserats centralt hör bland annat underhåll och utveckling av gemensamma datasytem, tjänster såsom juridik, personal, kommunikation och säkerhet.

Länsförsäkringar AB med dotterbolag är operativt organiserade i divisioner, koncerngemensamma enheter, serviceenheter och vd-staber. Utgångspunkten för organisationen är att den fortlöpande verksamheten ska bedrivas inom divisionerna men där det finns stordriftsfördelar ska vissa funktioner bedrivas centralt i koncernen.

Den ovan redovisade organisationen av Länsförsäkringars verksamhet innebär att det förekommer ett stort antal interna transaktioner av löpande karaktär och ett antal interna transaktioner av engångskaraktär mellan bolag inom länsförsäkringsgruppen.

Närstående juridiska personer och närståendekretsen

Som närstående juridiska personer till Länsförsäkringar Liv AB räknas dotterbolag och intressebolag inom Länsförsäkringar Liv, dotterbolag och intressebolag inom LFAB-koncernen, Länsförsäkringar Mäklarservice AB och de 24 länsförsäkringsbolagen med dotterbolag. Närstående nyckelpersoner är styrelseledamöter och ledande befattningshavare och nära familjemedlemmar till dessa personer.

Ersättningar till styrelse och ledningspersoner i Länsförsäkringar Liv AB framgår av not 36 om anställda och personalkostnader. I övrigt förekommer inga transaktioner mellan dessa personer eller deras närstående utöver normala kundtransaktioner.

*Riktlinjer och rutiner för hantering av transaktioner med närstående**Länsförsäkringar Liv AB:s riktlinjer för hantering av intressekonflikter*

Länsförsäkringar Liv AB är ett icke vinstutdelande livförsäkringsaktiebolag och får således inte dela ut vinst till ägaren, utan allt överskott ska tillfalla försäkringstagarna. Det är därför viktigt att det finns väl fungerande system och rutiner som förhindrar förtäckt vinstutdelning eller annan otillåten kapitalanvändning, samtidigt som försäkringstagarnas intressen av att ta del av stordrifts- och andra fördelar av att ingå i en koncern tillvaratas.

I ett icke vinstutdelande livförsäkringsaktiebolags verksamhet uppträder intressekonflikter av två principiellt skilda slag. Dels finns konflikter mellan olika grupper inom försäkringstargarkollektivet, dels konflikter mellan försäkringstagarna som grupp och andra intressenter. Den senare typen rör frågan om vilka kostnader som legitimt kan belasta försäkringspararnas kapital, medan de interna konflikterna gäller fördelning av kostnader och överskott mellan olika försäkringstagare och grupper av försäkringstagare.

Länsförsäkringar Liv AB:s styrelse har fastställt riktlinjer om hantering av intressekonflikter som syftar till att fungera som ett verktyg för att främja bolagsintern kontroll. Bolagets verkställande direktör har också fastställt en processbeskrivning för koncerninterna transaktioner.

De centrala delarna av innehållet i dessa styrande dokument som rör transaktioner mellan närstående bolag och Länsförsäkringar Liv AB redovisas i avsnittet nedan.

*Regler för interna transaktioner av löpande karaktär**Interna transaktioner av löpande karaktär*

Till interna transaktioner av löpande karaktär hör transaktioner som rör varor och tjänster som tillhandahålls för bolagen inom LFAB-koncernen. Det förekommer årligen ett mycket stort antal transaktioner av denna karaktär.

Prissättning för varor och tjänster

Grundläggande för all prissättning inom LFAB-koncernen som rör transaktioner av löpande karaktär är självkostnadsprincipen och att det inte ska förekomma vinstpåslag. En prislista fastställs i samband med budgetprocessen. Debitering sker löpande och den beslutade prislistan gäller för ett år i taget.

Beredning i Servicekommittéer

Inom LFAB-koncernen finns ett antal servicekommittéer som har till uppgift att behandla samtliga koncerninterna transaktioner avseende olika varor och tjänster. Länsförsäkringar Liv AB finns representerat i samtliga servicekommittéer. Kommittéerna diskuterar servicenivåer och pris för varor och tjänster.

Utifrån dessa diskussioner arbetar respektive intern leverantör fram en budget och en prislista för det kommande året.

Beslut om servicecenters budget och prislista för varor och tjänster

Koncernledningen inom LFAB-koncernen beslutar, i samband med den årliga affärsplaneringen, om respektive koncerngemensam enhets eller servicecenters budget och prislista för varor och tjänster. Prisnivån på de varor och tjänster Länsförsäkringar Liv AB köper från den övriga LFAB-koncernen beslutas av Länsförsäkringar Liv AB:s styrelse, antingen genom godkännande av avtal eller inom ramen för godkännande av budget.

*Regler för interna transaktioner av engångskaraktär**Transaktioner av engångskaraktär*

Till transaktioner av engångskaraktär hör köp och försäljning av tillgångar och liknande transaktioner. De är av begränsad omfattning. Transaktioner av engångskaraktär ska grundas på skriftliga avtal med en omfattning som följer marknadsmässig standard och med marknadsmässiga villkor.

NOT 39 UPPLYSNINGAR OM TRANSAKTIONER MED NÄRSTÅENDE M.M., forts.

Beredning

Länsförsäkringar Liv AB ska göra en behovs- och konsekvensanalys vid en transaktion av engångskaraktär. För att minska risken för intressekonflikter ska det dokumenteras vem som tagit initiativet till beslutet.

Verkställande direktören ska utse en ansvarig för framtagande av beslutsunderlag för transaktionen. Den som ansvarar för analysen ska informera och ha en dialog med Länsförsäkringar Liv AB:s Compliance- och riskmanagementfunktion under den pågående processen.

Beslutsunderlaget ska innehålla en skriftlig bedömning av risken för intressekonflikter samt en bedömning av att pris och kvalitet är i enlighet med marknaden och till nytta för livförsäkringstagarna. Om det anses erforderligt för kvalitetssäkring av transaktionen genomförande och villkor ska utomstående expertis anlitas.

Beslut i Länsförsäkringar Liv AB:s styrelse

Beslut om transaktionen ska fattas av Länsförsäkringar Liv AB:s styrelse.

Transaktionens villkor ska emellertid alltid, om inte styrelsen bedömer transaktionen som så okomplicerade eller av så begränsad omfattning så att det inte krävs, underställas oberoende granskning före genomförandet.

I varje enskilt fall som intressekonflikter av större betydelse mellan liv- och sakförsäkringskollektivet kan uppstå ska Länsförsäkringars Försäkringstagarförening ges möjlighet att utse en oberoende granskare. Vid transaktioner av särskild betydelse för Länsförsäkringar Liv AB:s försäkringstagarkollektiv ska föreningen beredas möjlighet att avge ett yttrande.

Om Länsförsäkringar Liv AB:s styrelse bedömer att så krävs, med hänsyn till transaktions komplexitet och omfattning, ska också Länsförsäkringar Liv AB:s externa revisorer granska transaktionen.

Länsförsäkringar Liv AB:s transaktioner med närstående 2008

Inledning

I nedanstående avsnitt lämnas en redogörelse över de väsentliga närstående transaktioner som förekommit under 2008. Transaktionerna redogörs för i storleksordning.

1) Länsförsäkringsbolagens distributionersättning

De 24 länsförsäkringsbolagen förmedlar, marknadsför och administrerar Länsförsäkringar Liv AB:s försäkringsprodukter. Länsförsäkringar Liv AB betalar ersättning enligt avtal för dessa tjänster. Länsförsäkringsbolagens ersättning grundas på premien för nyteckning, merförsäljning på befintliga försäkringsavtal och beståndsvård. För beståndsvård utgår också enligt en komponent i avtalet ersättning grundad på förvaltat kapital i försäkringen. För nytecknings- och utökningsersättning gäller ett treårigt annullationsansvar. Avtalet gäller tills vidare med en uppsägningstid om två år.

2) IT-tjänster och produkter från Länsförsäkringar IT Center AB

Länsförsäkringar IT Center AB tillhandahåller IT-tjänster och produkter enligt ramavtal till Länsförsäkringar Liv AB. Prissättningen baseras på direkta och indirekta kostnader. Kostnader för gemensam finansiell infrastruktur fördelas enligt olika nycklar beroende på tjänst för att ge en så rättvisande bild som möjligt. Ramavtalet gäller tills vidare med 12 månaders uppsägningstid. Länsförsäkringar IT Center AB ska rapportera till Länsförsäkringar Liv AB:s styrelse i den utsträckning som krävs för att Länsförsäkringar Liv AB ska kunna kontrollera, följa upp och utvärdera IT-verksamheten.

3) Servicetjänster till Länsförsäkringar Fondliv AB

Länsförsäkringar Fondliv AB har ingen egen personal, utan köper tjänster av moderbolaget Länsförsäkringar Liv AB. Prissättningen baseras på direkta och indirekta kostnader.

4) Tjänstepensioner till anställda inom länsförsäkringsgruppen

Länsförsäkringar Liv AB tillhandahåller tjänstepensioner till anställda inom länsförsäkringsgruppen. Dessa pensionsförmåner grundar sig på avtal på den svenska arbetsmarknaden och premierna är marknadsmässiga.

5) Förvaltningsersättning från Länsförsäkringar Fondförvaltning AB

Länsförsäkringar Fondförvaltning AB tillhandahåller enligt gällande samarbetsavtal investeringsfonder som är valbara för Länsförsäkringar Fondliv AB:s försäkringskunder. Länsförsäkringar Fondliv AB erhåller en förvaltningsersättning på värdet av de andelar i Länsförsäkringar Fondförvaltning AB:s investeringsfonder som förvärvats och innehas av Länsförsäkringar Fondliv AB. Samarbetsavtalet gäller tills vidare med sex månaders uppsägningstid.

6) Lån till helägda fastighetsbolag

Det finns ett antal reverslån mellan Länsförsäkringar Liv AB och de helägda fastighetsbolagen samt mellan bolagen inom fastighetskoncernen. Ränteintäkterna från respektive bolag redogörs för i tabellen nedan för transaktioner inom Länsförsäkringar Liv.

7) Service, varor och tjänster inom länsförsäkringsgruppen

Obligatoriska tjänster inom länsförsäkringsgruppen

Dessa tjänster omfattar gruppgemensamma obligatoriska varor och tjänster i länsförsäkringsgruppen som ska användas av alla bolag och divisioner inom länsförsäkringsgruppen. Tjänsterna är kollektivt finansierade och omfattar bland annat gemensam service, varumärkesbreddning och gemensam utveckling.

Prissättningen för den gemensamma serviceverksamheten inom länsförsäkringsgruppen baseras på direkta och indirekta kostnader och faktureras enligt en beslutad fördelningsnyckel.

Kostnaderna för de obligatoriska tjänsterna inom LFAB-koncernen fördelas på de tre kärnaffärerna Sak, Liv och Bank. De totala driftkostnaderna används som fördelningsgrund mellan kärnaffärerna där ingen tydlig kostnadsdrivare kan identifieras. Prissättningen syftar till att fördela kostnaderna rättvist inom företagsgruppen utifrån förbrukning.

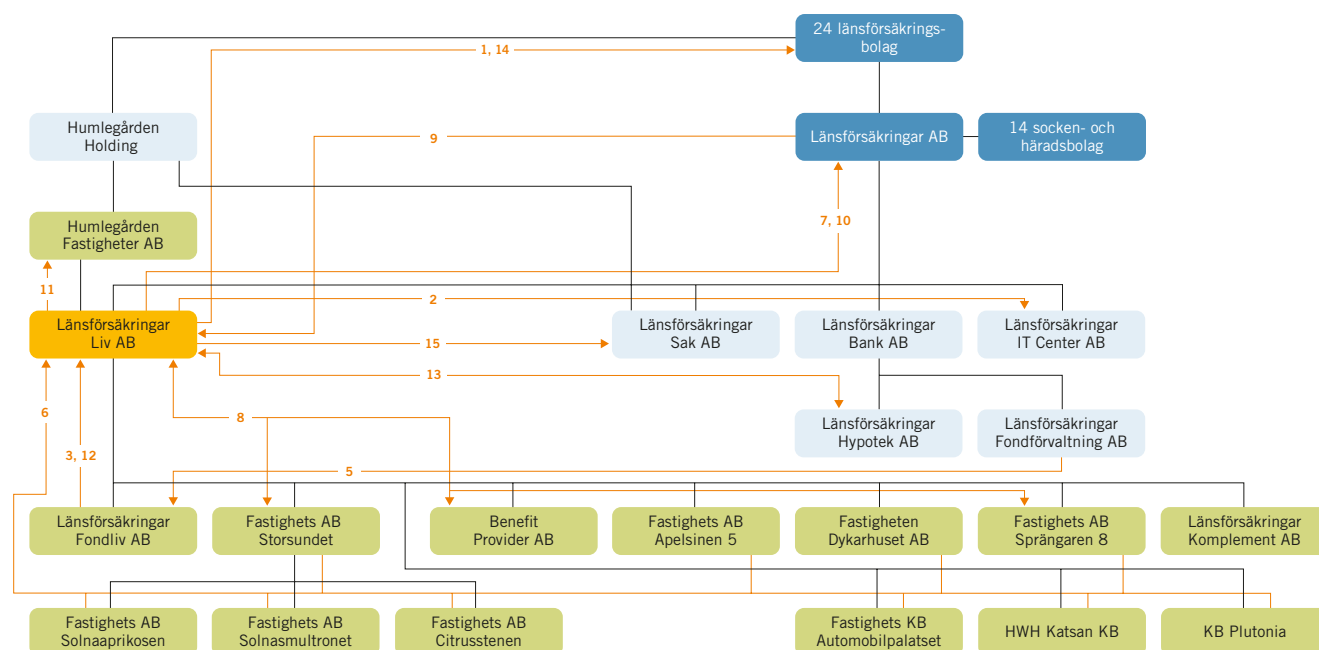
För de obligatoriska tjänsterna ska det inför varje årsskifte upprättas ett dokument som beskriver vilka parterna är, specifikation av tjänsterna, arbeten och kostnader m.m.

Obligatoriska varor och tjänster inom LFAB-koncernen

De koncerngemensamma enheterna och servicecentren tillhandahåller inom ramen för sitt serviceansvar olika varor och tjänster inom LFAB-koncernen. Dessa tjänster är obligatoriska för de bolag som ingår i LFAB-koncernen. Dessa kallas för internt köpta tjänster. Kostnaderna fördelas utifrån en nyckel där det finns en naturlig kostnadsdrivare som till exempel antalet anställda, kontorsyta eller antalet pc.

Varje koncerngemensam enhet och servicecenter som tillhandahåller internt köpta tjänster ska årligen upprätta ett dokumentation som utvisar vilka divisioner som är motparter, vilka varor och tjänster som tillhandahålls, innehåll, servicenivå, priskonstruktion och prisnivå.

För internt köpta tjänster av väsentlig betydelse ska skriftliga avtal upprättas. Detta avser till exempel tjänster som kapitalförvaltning, IT och lokalhyra (se punkterna 2 och 10). Länsförsäkringar Liv AB hyr lokaler av Länsförsäkringar AB och betalar för det en marknadsmässig hyra. Hyresavtalet gäller till och med den 31 december 2016.

NOT 39 UPPLYSNINGAR OM TRANSAKTIONER MED NÄRSTÅENDE M.M., forts.

Obligatorisk kostnad för Koncernoverhead

Koncernoverhead benämns de kostnader som utgörs av vd:s och vd-stabernas kostnader samt de kostnader som direkt beror av att Länsförsäkringar AB med dotterbolag är en koncern. Koncernoverhead fördelas mellan alla enheter inom Länsförsäkringar AB-koncernen. Fördelningsnyckeln är andelen av totala driftskostnader.

För koncernoverhead ska det årligen upprättas ett dokument som anger vad kostnaderna avser, det vill säga vilka tjänster och aktiviteter som utförs och av vilken vd-stab/funktion samt hur dessa kostnader fördelas mellan divisioner och service-center.

Frivilliga varor och tjänster i LFAB-koncernen

Det finns också varor och tjänster som tillhandahålls inom LFAB-koncernen som respektive länsförsäkringsbolag eller enhet inom LFAB-koncernen kan välja att köpa. Dessa varor och tjänster benämns individuell service. Priserna för individuell service är satta så att de ska avspejla förbrukning av varan eller tjänsten och fakturering sker i överenskommelse med kunden.

8) Koncernbidrag och aktieägartillskott inom Länsförsäkringar Liv

Länsförsäkringar Liv ingår ett antal fastighetsbolag som helägda dotterbolag till Länsförsäkringar Liv AB. Länsförsäkringar Liv AB har lämnat koncernbidrag till ett av dessa samt mottagit koncernbidrag av ett annat. Länsförsäkringar Liv AB har även lämnat ett aktieägartillskott till ett dotterbolag.

9) Fördelning av kostnader i utbildningsprojektet

Länsförsäkringar Liv AB förbereder just nu verksamheten för en utbildning av bolaget till ett vinstutdelande livförsäkringsaktiebolag. Det finns ett avtal mellan Länsförsäkringar AB och Länsförsäkringar Liv AB om en kostnadsfördelning avseende utbildningen. Länsförsäkringar Liv AB har i enlighet med avtalet erhållit 56 miljoner kronor från Länsförsäkringar AB.

10) Kapitalförvaltning inom Länsförsäkringar AB och hos externa förvaltare

Länsförsäkringar AB förvaltar Länsförsäkringar Liv AB:s placeringstillgångar genom sin avdelning för kapitalförvaltning och ett antal externa förvaltare. För förvaltningen betalar Länsförsäkringar Liv AB ersättning i förhållande till Länsförsäkringar Liv AB:s andel av kapitalförvaltningsavdelningens faktiska driftskostnad. Ersättningen beräknas till vid varje

tidpunkt gällande självkostnadspris enligt beslutade ekonomistyrningsprinciper inom LFAB-koncernen. För den externa förvaltningen betalar Länsförsäkringar Liv AB ersättning med motsvarande belopp och vid samma tidpunkter som Länsförsäkringar AB betalar ersättning till de externa förvaltarna. Uppdragsavtalet gäller tills vidare med 12 månaders uppsägningstid.

11) Avtal om fastighetsförvaltning med Humlegården Fastigheter AB

Länsförsäkringar Liv AB betalar ersättning beräknad till självkostnadspris till Humlegården Fastigheter AB för förvaltningen av Länsförsäkringar Liv:s Stockholmsfastigheter.

12) Lån till Länsförsäkringar Fondliv AB

För att hantera kortsiktiga likviditetsflöden finns ett reverslån mellan Länsförsäkringar Liv AB och Länsförsäkringar Fondliv AB som uppgår till 524 miljoner kronor. Villkoret för lånet är 90 dagars STIBOR.

13) Lån till Länsförsäkringar Hypotek AB

Länsförsäkringar Liv AB har ett lån till Länsförsäkringar Hypotek AB med ett nominellt belopp om 474 miljoner kronor. Lånet är prissatt till motsvarande noterat värdepapper.

14) Återförsäkringsavtal med länsförsäkringsbolagen

Länsförsäkringar Liv AB tecknade den 1 januari 2007 kvotåterförsäkringsavtal med 22 av de 24 länsförsäkringsbolagen gällande livriskaffären. Kvotåterförsäkringsmodellen bygger på att den riskaffär som återförsäkras inom länsförsäkringsgruppen fördelas utifrån en andel. Andelarna fördelas utifrån länsförsäkringsbolagens andel av premieinkomsten i Länsförsäkringar Liv AB. Avtalet gäller för ett kalenderår i taget med sex månaders uppsägningstid. I år deltar 23 länsförsäkringsbolag i kvotåterförsäkringsmodellen. Beloppet om 14 miljoner kronor som redovisas i tabellen nedan för transaktioner med närstående är nettot av återförsäkringsaffären.

15) Tilläggsersättning för beståndsöverlåtelse

Länsförsäkringar Liv AB överlät 2007 ett bestånd av försäkringar avseende Sjuk- och olycksfall för vuxna, Gruppsjuk och Gruppolycksfall till Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag. Under år 2008 utgick en tilläggsersättning om 12 miljoner kronor.

I tabellen nedan åskådliggörs de väsentliga närstående transaktioner mellan bolag inom Länsförsäkringar Liv och närstående juridiska personer till koncernen som redogjorts för ovan. Transaktionerna är angivna i storleksordning.

Transaktioner mellan Länsförsäkringar Liv och närstående bolag

Karaktär	Bolag som erhållit	Bolag som erlagt	Vederlag Mkr	Hänvisning
Distributionsersättning	24 länsförsäkringsbolag	Länsförsäkringar Liv	843	1)
Ersättning för IT-tjänster och produkter	Länsförsäkringar ITC AB	Länsförsäkringar Liv	329	2)
Tjänstepensionspremier till anställda inom Länsförsäkringar	Länsförsäkringar Liv	Bolag inom länsförsäkringsgruppen	194	4)
Förvaltningsersättning	Länsförsäkringar Liv	Länsförsäkringar Fondförvaltning AB	184	5)
Ersättning för service, varor och tjänster varav	Länsförsäkringar AB	Länsförsäkringar Liv	137	7)
– Individuell Service			71	
– Obligatoriska tjänster			31	
– Kontorshyra			23	
– Koncernoverhead			12	
Fördelning kostnader utbildningsprojektet	Länsförsäkringar Liv	Länsförsäkringar AB	56	9)
Kapitalförvaltning	Länsförsäkringar AB	Länsförsäkringar Liv	49	10)
Fastighetsförvaltning	Humlegården Fastigheter AB	Länsförsäkringar Liv	32	11)
Ränta på lån	Länsförsäkringar Liv	Länsförsäkringar Hypotek AB	16	13)
Återförsäkringsavtal	23 länsförsäkringsbolag	Länsförsäkringar Liv	14	14)
Tilläggsersättning för beståndsöverlåtelse	Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag	Länsförsäkringar Liv	12	15)

NOT 39 UPPLYSNINGAR OM TRANSAKTIONER MED NÄRSTÅENDE M.M., forts.

Fordran och skuld på närstående – Koncernen

Mkr	Länsförsäkringar Livs fordran	Länsförsäkringar Livs skuld
Länsförsäkringar Hypotek AB	498	–
Länsförsäkringar Fondförvaltning AB	19	–
Länsförsäkringar Grupplivförsäkringsaktiebolag	4	–
Länsförsäkringar AB	3	8
Länsförsäkringar ITC AB	0	7
Länsförsäkringsbolag	–	14
Länsförsäkringar Sak AB	–	50
Summa fordran och skuld på närstående	524	79

Transaktioner inom Länsförsäkringar Liv

Karaktär	Bolag som erhållit	Bolag som erlagt	Vederlag Mkr	Hänvisning
Administrations- och anskaffningskostnader	Länsförsäkringar Liv AB	Länsförsäkringar Fondliv Försäkringsaktiebolag	274	3)
Ränta på reverslån	Länsförsäkringar Liv AB	Fastighets AB Storsundet	74	6)
Aktieägartillskott	Fastighets AB Storsundet	Länsförsäkringar Liv AB	50	8)
Koncernbidrag	Benefit Provider AB	Länsförsäkringar Liv AB	49	8)
Ränta på reverslån	Länsförsäkringar Liv AB	Länsförsäkringar Fondliv Försäkringsaktiebolag	26	12)
Ränta på reverslån	Länsförsäkringar Liv AB	Fastighets Kommanditbolag Automobilpalatset	22	6)
Ränta på reverslån	Länsförsäkringar Liv AB	Fastigheten Dykarhuset AB	13	6)
Ränta på reverslån	Länsförsäkringar Liv AB	Fastighetsaktiebolaget Apelsinen 5	13	6)
Ränta på reverslån	Länsförsäkringar Liv AB	Kommanditbolag Plutonia	11	6)
Ränta på reverslån	Fastighets AB Storsundet	Fastighets AB Solnaaprikosen 3	8	6)
Ränta på reverslån	Fastighets AB Storsundet	Fastighets AB Solnasmultronet 2	7	6)
Ränta på reverslån	Fastighets AB Storsundet	Fastighets AB Cirkusstenen	7	6)
Ränta på reverslån	Länsförsäkringar Liv AB	HWH Katsan Kommanditbolag	6	6)
Ränta på reverslån	Länsförsäkringar Liv AB	Fastighetsaktiebolaget Sprängaren 8	5	6)
Koncernbidrag	Länsförsäkringar Liv AB	Fast AB Sprängaren 8	3	8)

Fordran och skuld på närstående – Moderbolaget

Mkr	Länsförsäkringar Liv AB:s fordran	Länsförsäkringar Liv AB:s skuld
Fastighets AB Storsundet	1 587	19
Länsförsäkringar Fondliv Försäkringsaktiebolag	620	301
Fastighets Kommanditbolag Automobilpalatset	513	13
Fastighetsaktiebolaget Apelsinen 5	273	10
Fastigheten Dykarhuset AB	270	10
Kommanditbolag Plutonia	235	6
HWH Katsan Kommanditbolag	122	11
Fastighetsaktiebolaget Sprängaren 8	95	10
Fastighets AB Solnaaprikosen 3	–	8
Fastighets AB Solnasmultronet 2	–	10
Fastighets AB Cirkusstenen	–	28
Kommanditbolaget Hålstene 2	–	45
Summa fordran och skuld på koncernbolag	3 715	471

Stockholm den 26 mars 2009

Håkan Danielsson
Ordförande

Christina Ramberg
Vice ordförande

Gunvor Engström

Karl-Olof Hammarkvist

Christer Höj

Peter Lindvall

Ulrika Messing

Sören Westin

Gunnar Wetterberg

Karin Åkesson Rehnholm

Anders Östryd

Marita Wiklund
Personalrepresentant

Christer Ekehov
Personalrepresentant

Jörgen Svensson
Verkställande direktör

Min revisionsberättelse har lämnats den 26 mars 2009

Johan Bäckström
Auktoriserad revisor
Revisorssuppleant, som ersättare
för ordinarie revisor.

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Länsförsäkringar Liv Försäkringsaktiebolag (publ)

Org nr 516401-6627

Jag har granskat årsredovisningen, koncernredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning i Länsförsäkringar Liv Försäkringsaktiebolag (publ) för år 2008. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen och för att lagen om årsredovisning i försäkringsföretag tillämpas vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Mitt ansvar är att uttala mig om årsredovisningen, koncernredovisningen och förvaltningen på grundval av min revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed i Sverige. Det innebär att jag planerat och genomfört revisionen för att med hög men inte absolut säkerhet försäkra mig om att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens och verkställande direktörens tillämpning av dem samt att bedöma de betydelsefulla uppskattningar som styrelsen och verkställande direktören gjort när de upprättat årsredovisningen och koncernredovisningen samt att utvärdera den samlade informationen i årsredovisningen och

koncernredovisningen. Som underlag för mitt uttalande om ansvarsfrihet har jag granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Jag har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen. Jag anser att min revision ger mig rimlig grund för mina uttalanden nedan.

Årsredovisningen och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en rättvisande bild av bolagets och koncernens resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och för koncernen, behandlar förlusten i moderbolaget enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 26 mars 2009

Johan Bäckström
Auktoriserad revisor
Revisorssuppleant, som ersättare
för ordinarie revisor.

Styrelse och revisorer

STYRELSE

Håkan Danielsson

Ordförande.
Född 1961. Invald 2008
Verkställande direktör
Länsförsäkringar AB (publ).
Tidigare erfarenhet: Vd Länsförsäkringar Liv Försäkringsaktiebolag (publ), vd Stockholm Re (återförsäkringsföretaget Stockholm Insurance Ltd),
vvd LFAB, vd Holmia Förs. AB, vd Trygg-Hansa Förs. AB.
Styrelseuppdrag: Länsförsäkringar Bank, Länsförsäkringar Sak, Sveriges Försäkringsförbund.

Christina Ramberg

Vice ordförande.
Född 1962. Invald 2003.
Professor i handelsrätt,
Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet. Verksam vid advokatfirman Vinge.
Övriga styrelseuppdrag: SIGMA AB, Connect Väst AB och FARSRS Förlag AB, Regeringens Regelråd.
Tidigare erfarenhet: Professor vid Handelshögskolan i Stockholm samt vid universitetet i Utrecht, Holland, styrelseledamot i Aktiespararnas Riksförbund, expert till Internationella Handelskammarens Commercial Practices Group, till EU-kommissionen om elektronisk handel och till The Study Group for a European Civil Code.

Christer Höij

Född: 1944. Invald 2008.
Egen företagare.
Övriga uppdrag: Connect Väst, Styrelseutveckling Fyrbodol.
Tidigare erfarenhet: Ledande befattningar inom livsmedel, reklam och IT. Fullmäktig-ledamot i Wasa/LF sedan 1990.

Peter Lindvall

Född: 1968. Invald 2008.
Övriga uppdrag:
Verkställande Direktör för Länsförsäkringar Gotland, Styrelseledamot föreningen Tillväxt Gotland, styrelseledamot Energibyrån Gotland, styrelseledamot Hansahälsan.
Tidigare erfarenhet: Mäklardiskchef Liv Länsförsäkringar Mäklarservice, Försäljningschef Halogen Sverige AB, Chef Företagsmarknad Gruppaffär Trygg-Hansa, Olika befattningar inom Trygg-Hansa

Gunvor Engström

Född 1950. Invald 2005.
Landshövding i Blekinge.
Övriga styrelseuppdrag: styrelseledamot i Semcon, AP 3, Apoteket Omstrukturering AB.
Tidigare erfarenheter: Vd Bank 2, vd för Företagarna, arbetat nio år i Regeringskansliet (UD och Näringsdepartementet), vd Tjänsteförbundet, marknadschef FFNS, marknadschef Newsec och drivit egna företag.

Karl-Olof Hammarkvist

Född 1945. Invald 2006.
Adj Professor. Prorektor vid Handelshögskolan i Stockholm.
Övriga uppdrag: Ledamot av Kungl Dramatiska Teatern och Stiftelsen för Finansforskning, medlem i Finansmarknadsrådet, Vice preses IVA.
Tidigare erfarenhet: Handels-högskolan, Skandia International och Nordea.

Ulrica Messing

Född 1968. Invald 2006.
Företagare.
Övriga styrelseuppdrag: Astrid Lindgrens Värld, Växjö Universitets styrelse, Wallenstams fastighetsbolag
Tidigare erfarenheter: Riksdagsledamot 1991–2006, Statsråd i bla Näringsdepartementet och Arbetsmarknadsdepartementet 1996–2006.

Karin Åkesson Rehnholm

Född 1955. Invald 2004.
Advokat.
Övriga styrelseuppdrag: Vd Stiftelsen Hemmet.

Gunnar Wetterberg

Född 1953. Invald 2004.
Samhällspolitisk chef, Sveriges Akademikers Centralorganisation (Saco).
Tidigare erfarenheter: Diplomat (UD, Hanoi, Genève), Finansdepartementet och direktör i Kommunförbundet.

Sören Westin

Född 1953. Invald 2007.
Chef Affärsservice Länsförsäkringar AB.
Övriga styrelseuppdrag: Styrelseledamot i Länsförsäkringar Forskning och Framtid.
Tidigare erfarenheter: Universitetslektor Mittuniversitetet, direktör Samhall AB, verkställande direktör Länstidningen i Östersund, verkställande direktör Länsförsäkringar Jämtland, ordförande i Norrvidden Fastigheter AB, ordförande i Länsförsäkringar International.

Anders Östryd

Född 1953. Invald 2003.
Verkställande direktör Östgöta Brandstodsbolag.
Övriga styrelseuppdrag: Läns hem Fastighetsförmedling AB, Östgöta Brandstodsbolag kapitalförvaltning AB samt Östgöta Brandstodsbolag fastighet AB.
Tidigare erfarenheter: vd SPP Liv, ordförande i Nordben Life and Pension Insurance Co. Ltd, ordförande i Euroben Life and Pension Ltd samt styrelseledamot i Handelsbanken Liv.

Christer Ekehov

Född 1953.
Arbetsagarrepresentant sedan 1995.
Bolagsjurist Länsförsäkringar Liv.
Övriga styrelseuppdrag: Länsförsäkringar Fondliv Försäkringsaktiebolag (publ), Länsförsäkringar Fondförvaltning AB och SACO-föreningen vid Länsförsäkringar AB.

Marita Wiklund

Född 1965, Arbetsagarrepresentant sedan 2007.
Arbetar med: Affärsenhet Service/Tjänsteekonomi.
Övriga styrelseuppdrag: Länsförsäkringar Fondliv Försäkringsaktiebolag (publ).
Tidigare erfarenheter: FTF-klubben vid LFAB sedan 2004.

Bitte Franzén Molander

Född 1961.
Suppleant, arbetsagarrepresentant sedan 2008. Har arbetat fackligt inom LF sedan 2001.
Arbetar med: Försäkrings-specialist traditionell försäkring
Övriga styrelseuppdrag: Länsförsäkringar Fondförvaltning AB (publ).
Tidigare erfarenheter: Mångårig erfarenhet från liv- och avtalsförsäkringsbranchen.

Revisor

Kari Falk
Auktoriserad revisor KPMG.
Revisor i bolaget sedan 2000.

Revisorssuppleant

Johan Bäckström
Auktoriserad revisor KPMG.
Revisor i bolaget sedan 2009.

Företagsledning

Jörgen Svensson

Född 1959.

Verkställande direktör Länsförsäkringar Liv Försäkringsaktiebolag (publ).

Ordförande Länsförsäkringar Fondliv Försäkringsaktiebolag (publ).

Tidigare erfarenheter: Verkställande direktör Länsförsäkringar Blekinge.

Styrelseledamot Länsförsäkringar Liv AB och Wasa Run Off AB. Olika chefsbefattningar inom Skandia och If.

Erling Andersson

Född 1955.

Chefaktuarie.

Anställd sedan 2001.

Tidigare erfarenhet: Aktuarie Skandia Liv.

Roger Lidberg

Född 1960.

Affärschef.

Anställd sedan 1995.

Tidigare erfarenhet Regionchef Länsförsäkringar Stockholm, regionchef Wasa försäkring, försäljningsområdeschef Skandia Styrelseuppdrag: Länsförsäkringar Fondliv Försäkringsaktiebolag (publ), VI SI System AB.

Louise Sande

Född 1965.

Chefjurist.

Anställd sedan 2005.

Tidigare erfarenhet: Tingsnotarie, biträdande jurist vid advokatbyrå, bolagsjurist vid bland annat Länsförsäkringar Liv AB.

Elisabeth Sjö

Född 1974.

Chef Control & Aktuarie.

Anställd sedan 1996.

Tidigare erfarenhet: Chef Verksamhetsstyrning Länsförsäkringar Liv, Controllerchef Länsförsäkringar Liv.

Styrelseuppdrag: Länsförsäkringar Fondliv Försäkringsaktiebolag (publ).

Susanna Malmsten

Född 1972.

Chef Livadministration.

Anställd sedan 2001.

Tidigare erfarenhet: Avdelningschef Premier Länsförsäkringar Liv, affärsutvecklare inom Affärsområde Företag Länsförsäkringar Liv, affärsutvecklare och systemspecialist SkandiaBanken.

Rapportdagar

Kvartal 2:

Delårsrapport för länsförsäkringsgruppen lämnas 26 augusti

Kvartal 3:

Delårsrapport för länsförsäkringsgruppen lämnas 28 oktober

